

ΤΕΙ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

**Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΤΑ ΑΙΡΕΤΑ
ΟΡΓΑΝΑ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ.
ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ: ΔΗΜΟΣ ΡΕΘΥΜΝΗΣ.**

Φοιτήτρια: Αιμιλία Αγγελάκη Α.Μ.: L2014108

Επιβλέπουσα καθηγήτρια: Αθανασία Τριανταφυλλοπούλου

ΚΑΛΑΜΑΤΑ 2018

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ ΠΕΡΙ ΜΗ ΛΟΓΟΚΛΟΠΗΣ

Βεβαιώνω ότι είμαι η συγγραφέας της παρούσας εργασίας και κάθε βοήθεια όπου χρειάστηκα για την προετοιμασία και δόμηση της εργασίας αυτής, είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην εργασία. Παράλληλα, έχω αναφέρει τις όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών, λέξεων, είτε αυτές αναφέρονται ακριβώς είτε παραφρασμένες. Ακόμα δηλώνω υπεύθυνα ότι η συγγραφή της εργασίας αυτής προετοιμάστηκε από εμένα προσωπικά και αποκλειστικά και ειδικά για την συγκεκριμένη πτυχιακή εργασία και ότι θα αναλάβω πλήρως τις συνέπειες εάν η εργασία αυτή αποδειχθεί ότι δεν μου ανήκει.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα ήθελα να ευχαριστήσω την επιβλέπουσα καθηγήτρια της εργασίας μου κυρία Αθανασία Τριανταφυλλοπούλου, το Δήμο Ρεθύμνης όπου παράλληλα με τη συγγραφή της πτυχιακής εργασίας έκανα την πρακτική μου άσκηση εκεί, τις αιρετές γυναίκες Α' βαθμού του Δήμου Ρεθύμνης και ιδιαίτερα την κυρία Θεοπίστη Μπυρλιράκη - Μαμαλάκη για την πολύτιμη βοήθειά της! Φυσικά θα ήθελα επίσης να ευχαριστήσω την οικογένειά μου για τη στήριξή της!

Την εργασία αυτή την αφιερώνω σε ένα πολύ αγαπημένο μου πρόσωπο, το οποίο δυστυχώς έχασα κατά τη συγγραφή της και μου στοίχησε πολύ. Ξέρω όμως ότι με κοιτάζει από εκεί ψηλά και είναι πολύ υπερήφανη για' μένα!

«Αν η ζωή είναι γένους θηλυκού...

τότε και η πολιτική μπορεί να είναι γένους θηλυκού... »

(Ελευθερία Φτακλάκη,

Περιφερειακή Σύμβουλος- τ.Αντιπεριφερειάρχης Ν.Αιγαίου

Διεθνολόγος – Υποψ. Διδάκτωρ Παν/μιου Αιγαίου)

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα εργασία έχει θέμα τη συμμετοχή των γυναικών στα αιρετά όργανα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, με μελέτη περίπτωσης το Δήμο Ρεθύμνης.

Σκοπός αυτής της εργασίας είναι η διερεύνηση της θέσης του γυναικείου φύλου στην πολιτική, και του τρόπου με τον οποίο οι γυναίκες αντιλαμβάνονται τη συμμετοχή τους και τη δράση τους στα πλαίσια της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Στο πρώτο μέρος γίνεται η θεωρητική παρουσίαση για την εξέλιξη των γυναικών μέσα στην κοινωνία και ιδιαίτερα στην πολιτική, και τη συμμετοχή τους στα αιρετά όργανα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ενώ στο δεύτερο μέρος αναλύεται η περίπτωση του Δήμου Ρεθύμνης.

Η μέθοδος η οποία χρησιμοποιήθηκε για τη διεξαγωγή της συγκεκριμένης έρευνας, είναι αυτή της ποιοτικής έρευνας με τη χρήση προσωπικών συνεντεύξεων σε γυναίκες που συμμετέχουν στα αιρετά όργανα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' βαθμού του Δήμου Ρεθύμνης και με τη χρήση ερωτηματολογίων ανοικτού τύπου στο γυναικείο πληθυσμό του ίδιου δήμου.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Περιεχόμενα

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ ΠΕΡΙ ΜΗ ΛΟΓΟΚΛΟΠΗΣ	2
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	3
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	5
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	6
ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΙΚΟΝΩΝ	7
ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ	7
ΜΕΡΟΣ Α.....	8
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ.....	9
1.1 ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ.....	9
1.1.1 Α΄ ΒΑΘΜΟΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	11
1.1.2 Β΄ ΒΑΘΜΟΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	11
1.1.3 Α΄ ΚΑΙ Β΄ ΒΑΘΜΟΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ.....	12
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ.....	14
2.1 ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ.....	14
2.1.1 ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ	14
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ	17
3.1 ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ	17
3.1.1 ΙΣΟΤΗΤΑ.....	17
3.1.2 ΦΥΛΟ	20
3.2 ΦΕΜΙΝΙΣΜΟΣ	20
3.2.1 ΛΥΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ	22
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ.....	24
4.1 ΠΟΛΙΤΙΚΗ	24
4.1.1 ΟΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΣΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ.....	24
4.2 Η ΨΗΦΟΣ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ	25
4.3 ΑΙΡΕΤΑ ΟΡΓΑΝΑ	30

4.3.1 ΑΙΡΕΤΕΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ.....	30
ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΚΛΟΓΩΝ	31
ΜΕΡΟΣ Β	35
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ : ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ	35
5.1 ΔΗΜΟΣ ΡΕΘΥΜΝΗΣ.....	35
5.2 ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΑΝΟΙΚΤΟΥ ΤΥΠΟΥ ΣΤΙΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΡΕΘΥΜΝΗΣ	35
5.3 ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ ΣΤΙΣ ΑΙΡΕΤΕΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ Α΄ ΒΑΘΜΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΡΕΘΥΜΝΗΣ	40
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ	47
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	48
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ.....	50
ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ.....	52
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	53
ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ	54

ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικόνα 1: Υποψήφιοι Δήμαρχοι 1998	31
Εικόνα 2: Υποψήφιοι Δήμαρχοι 2002	32
Εικόνα 3: Δήμαρχοι 2014	32
Εικόνα 4: Νομαρχιακές εκλογές 1998.....	33
Εικόνα 5: Υποψήφιοι Περιφερειάρχες 2014.....	33
Εικόνα 6: Περιφερειάρχες 2014.....	34
Εικόνα 7: Ερώτηση 1	36
Εικόνα 8: Ερώτηση 2	37
Εικόνα 9: Ερώτηση 3	37
Εικόνα 10: Ερώτηση 4	38
Εικόνα 11: Ερώτηση 5	39
Εικόνα 12: Ερώτηση 6	39

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ: Τοπική Αυτοδιοίκηση, Αιρετά όργανα, Πολιτική, Δικαιώματα, Ισότητα, Γυναίκα

ΜΕΡΟΣ Α

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Αντικείμενο της παρούσας εργασίας είναι «Η συμμετοχή των γυναικών στα αιρετά όργανα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης με μελέτη περίπτωσης τον Δήμο Ρεθύμνης». Αφορμή για την επιλογή του θέματος αυτού ήταν η ελλιπής συμμετοχή του γυναικείου φύλου στον τομέα της πολιτικής και στη λήψη αποφάσεων. Σκοπός αυτής της εργασίας είναι να διερευνήσουμε τον τρόπο με τον οποίο οι γυναίκες εντάχθηκαν στο χώρο εργασίας και συγκεκριμένα στην Τοπική Αυτοδιοίκηση. Τα ερευνητικά ερωτήματα που θα μας απασχολήσουν είναι ποια είναι η συμμετοχή των γυναικών στα αιρετά όργανα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, τα προβλήματα που ανακύπτουν στη συμμετοχή της και ποια είναι η άποψη των γυναικών, αιρετών και μη.

Για την πραγματοποίηση της έρευνας και τη διεξαγωγή των ανάλογων συμπερασμάτων μελετήθηκε ο ρόλος της γυναίκας στην κοινωνία και διεξήχθη ποιοτική έρευνα με τη μέθοδο των συνεντεύξεων στις αιρετές γυναίκες Α' βαθμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης και συγκεκριμένα στις αιρετές γυναίκες του Δήμου Ρεθύμνης, και τη μέθοδο των ερωτηματολογίων στις γυναίκες της πόλης του Ρεθύμνου.

Όσον αφορά τη δομή της παρούσας εργασίας, αυτή χωρίζεται σε δύο μέρη: το θεωρητικό και το ερευνητικό μέρος. Στο πρώτο μέρος, παρουσιάζονται κάποιοι βασικοί ορισμοί, όπως επίσης και η Τοπική Αυτοδιοίκηση και οι βαθμοί της. Ακολουθεί η έννοια της δημοκρατίας, η ισότητα ανάμεσα στα δύο φύλα και τα δικαιώματα των γυναικών. Τέλος, παρουσιάζεται η συμμετοχή των γυναικών στην πολιτική. Το δεύτερο μέρος, δηλαδή το ερευνητικό μέρος, ξεκινά με την παρουσίαση της μεθοδολογίας της έρευνας. Στη συνέχεια ακολουθεί η παρουσίαση της περίπτωσης του Δήμου Ρεθύμνης μέσα από στατιστικά στοιχεία και από τις συνεντεύξεις που έδωσαν οι αιρετές γυναίκες του Δήμου. Η εργασία ολοκληρώνεται με την εξαγωγή των συμπερασμάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

1.1 ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

Ένας από τους θεσμούς τους οποίους έχουν ενταχθεί στο διοικητικό μηχανισμό του κράτους, είναι ο θεσμός της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Είναι ένας θεσμός ο οποίος καθορίζεται κατά «*διοικητικές περιφέρειες και δήμους*». Επίσης, παίρνει αποφάσεις για τα θέματα τα οποία έχουν τοπικό χαρακτήρα. (Ακριβοπούλου Χ. – Ανθόπουλος Χ., 2015)

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση αποτελεί την επίσημη έκφραση της κρατικής εξουσίας σε ένα τοπικό επίπεδο, άρα και σημαντικό φορέα λήψης αποφάσεων για τους κατοίκους μιας περιοχής. Ορισμένα από τα χαρακτηριστικά της είναι «*η σχετική αυτοτέλεια, η άμεση επαφή και η επικοινωνία με τους δημότες*» και κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις μπορεί ο ρόλος της να είναι ουσιαστικός σε μια ανάπτυξη η οποία θα έχει στο επίκεντρο τον άνθρωπο. (Ακριβοπούλου Χ. – Ανθόπουλος Χ., 2015) , (Δαράκη Π., 1995)

Ανάμεσα στα όργανα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης με την κεντρική εξουσία του κράτους, υπάρχει σχέση διοικητικής εποπτείας, όπου το περιεχόμενό της καθορίζεται από τους ισχύοντες νόμους. Η ενίσχυση του ρόλου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και γενικότερα της αυτοδιοίκησης, έχει συνδεθεί με την επικράτηση της πολιτικής ελευθερίας και την εφαρμογή της δημοκρατικής ιδεολογίας στη δημόσια διοίκηση, εξαιτίας της «*χαλάρωσης ή ακόμα και της κατάργησης*» της κεντρικής κρατικής εποπτείας. (Ε.Ε.Τ.Α.Α., 1999) , (Ακριβοπούλου Χ. – Ανθόπουλος Χ., 2015)

Ο θεσμός της Τοπικής Αυτοδιοίκησης ιστορικά ξεκίνησε το Μεσαίωνα στην Αγγλία, όταν οι κομητείες και οι μεγάλοι οικισμοί συνενώθηκαν με τους ευγενείς στον αγώνα κατά της βασιλείας. Στη Γαλλία οι κοινότητες κατά τον 11^ο με 13^ο αιώνα κατόρθωσαν και απέσπασαν από τους ευγενείς σταδιακά χάρτες τοπικών ελευθεριών και απέκτησαν σημαντική αυτοδιοίκηση με την ενίσχυσή τους και από το βασιλιά, στα πλαίσια της διαμάχης του με τους φεουδάρχες. Όμως όταν ο μονάρχης κατάφερε να επιβληθεί στους φεουδάρχες και να επικρατήσει, στράφηκε ενάντια των κοινοτήτων, κι έτσι αφαίρεσε σιγά σιγά τις τοπικές αρμοδιότητες και καθιέρωσε το συγκεντρωτικό σύστημα. Επίσης, η Γαλλική Επανάσταση το 1789, κατάργησε την απολυταρχία και το συγκεντρωτικό σύστημα και καθόρισε «*το σύστημα των διευθυντηρίων*», στις επαρχίες, με μέλη που εκλέγονταν από τις τοπικές συνελεύσεις. Σύντομα όμως επανήλθε ξανά στη Γαλλία το συγκεντρωτικό σύστημα, το οποίο είχε

μία εξέλιξη προς την ενίσχυση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης από τον 19^ο αιώνα και τον επόμενο αιώνα κατάφερε να πάρει σημαντική έκταση και καθιερώθηκε ως βασική μορφή διοικητικής οργάνωσης, με συστηματική διατύπωση στο ισχύον γαλλικό σύνταγμα. (Μπέσιλα – Βήκα Ε., 2004) , (Δαράκη Π., 1995)

Στην Ελλάδα η Τοπική Αυτοδιοίκηση καθιερώθηκε για πρώτη φορά ως συνταγματικός θεσμός με το δημοκρατικό Σύνταγμα του 1927, με το σύστημα των δύο βαθμίδων που είχαν προβλεφθεί από σχετικούς νόμους του 1923. Την πρώτη βαθμίδα αποτελούσαν οι δήμοι και οι κοινότητες και τη δεύτερη βαθμίδα οι νομοί, για τους οποίους όμως δε λειτούργησε το σύστημα της Αυτοδιοίκησης, γιατί δεν εκδόθηκαν τα προβλεπόμενα από τη σχετική νομοθεσία εκτελεστικά διατάγματα. Το Σύνταγμα του 1952 καθόριζε γενικά την Τοπική Αυτοδιοίκηση ως θεσμό της διοικητικής οργάνωσης του κράτους και του αποκεντρωτικού συστήματος και παρέπεμπε στο νόμο για την ειδικότερη ρύθμιση των όρων της λειτουργίας της. Επιπλέον, το Σύνταγμα του 1975 στα άρθρα 101 και 102, προέβλεπε την οργάνωση της κρατικής διοίκησης κατά το αποκεντρωτικό σύστημα και όριζε ότι «η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων ανήκει στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης» προσδιορίζοντας άμεσα την πρώτη βαθμίδα, δηλαδή τους δήμους και τις κοινότητες. Ο προσδιορισμός των άλλων βαθμίδων ήταν στη διάθεση του κοινού νομοθέτη. (Ε.Ε.Τ.Α.Α., 1999) , (Ακριβοπούλου Χ. – Ανθόπουλος Χ., 2015)

Το νέο Σύνταγμα καθόριζε το γενικό πλαίσιο του περιεχομένου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης με βάση *«τη διοικητική αυτοτέλεια, τον αιρετό χαρακτήρα των αρχών της και τη γενική εποπτεία»* της κεντρικής διοίκησης πάνω στα όργανά της. (Ακριβοπούλου Χ. – Ανθόπουλος Χ., 2015) Περιλάμβανε επίσης ως γενικές κατευθυντήριες αρχές, από τη μια μεριά, τον περιορισμό της κρατικής εποπτείας ως το σημείο που να μην εμποδίζεται η πρωτοβουλία και η ελεύθερη δράση των οργανισμών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και, από την άλλη μεριά, τη μέριμνα του κράτους για την εξασφάλιση των αναγκαίων πόρων για την εκπλήρωση της αποστολής τους. Στην πράξη, η Τοπική Αυτοδιοίκηση πάσχει σημαντικά από την έλλειψη πόρων και μέσων για την εκπλήρωση του ρόλου και των σκοπών της. Ως προς το ζήτημα της εποπτείας του κράτους, πάνω στα όργανα και τις αρχές της, υπάρχει σαφής αμφισβήτηση τόσο ως προς τα συνταγματικά όρια της εφαρμογής της όσο και ως προς τη γενική σκοπιμότητα του θεσμού της εποπτείας, η οποία συχνά επικρίνεται ως μέσο καταπίεσης των τοπικών αρχών και της επιβολής της αντίληψης των κεντρικών οργάνων του κράτους για τα θέματα που την αφορούν. (Ακριβοπούλου Χ. – Ανθόπουλος Χ., 2015) , (Τσουντας Κ. – Τριανταφυλλοπούλου Αθ., 2009)

Σήμερα σύμφωνα με το Πρόγραμμα Καλλικράτης, η Τοπική Αυτοδιοίκηση αποτελείται από δύο βαθμούς. Ο πρώτος βαθμός αποτελείται από τους δήμους και ο δεύτερος βαθμός από τις περιφέρειες. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση καλείται να αναδείξει και να επιλύσει τα προβλήματα της περιοχής της, που απασχολούν όλους τους δημότες αλλά και γενικότερα όλο τον κόσμο. Όλοι οι τομείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης έχουν σχέση με τη γυναίκα και την ποιότητα ζωής της. Η Τοπική

Αυτοδιοίκηση είναι μια καθημερινή μικρογραφία των προβλημάτων που τις απασχολούν. (Ε.Ε.Τ.Α.Α., 1999) , (Ακριβοπούλου Χ. – Ανθόπουλος Χ., 2015)

1.1.1 Α' ΒΑΘΜΟΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Ο πρώτος βαθμός της τοπικής αυτοδιοίκησης αποτελείται από τους δήμους, οι οποίοι είναι αυτοδιοικούμενα κατά τόπο νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου. Σήμερα, στην ελληνική επικράτεια υφίστανται 325 Δήμοι. Όλοι οι Δήμοι αποτελούν μεταξύ τους ισόβαθμες μονάδες και υποδιαιρούνται εσωτερικά σε επιμέρους δημοτικές ή τοπικές ενότητες. Η οργάνωση και η λειτουργία των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης του πρώτου βαθμού, διέπονται από τον Δημοτικό Κώδικα. (Ακριβοπούλου Χ. – Ανθόπουλος Χ., 2015)

Οι Δήμοι διαθέτουν ως μονομελή όργανα, τον Δήμαρχο και τους Αντιδημάρχους, ενώ ως συλλογικά όργανα το Δημοτικό Συμβούλιο, την Οικονομική Επιτροπή, την Επιτροπή Ποιότητας Ζωής και την Εκτελεστική Επιτροπή. (Ακριβοπούλου Χ. – Ανθόπουλος Χ., 2015). Οι δήμοι είναι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης με ορισμένη εδαφική περιφέρεια, με έδρα, όνομα, σφραγίδα και αρμοδιότητες, και καθορίζονται από το νόμο. Οι χαρακτηρισμοί και τα στοιχεία του όρου «δήμος» προέρχονται από τις διατάξεις του άρθρου 102 του Συντάγματος 1975 και των άρθρων 1, 9, 12, 22 και 23 του προεδρικού διατάγματος 933/1975. (Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών, 1990), (Ακριβοπούλου Χ. – Ανθόπουλος Χ., 2015)

1.1.2 Β' ΒΑΘΜΟΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Ο δεύτερος βαθμός της τοπικής αυτοδιοίκησης αποτελείται από τις περιφέρειες, οι οποίες είναι αυτοδιοικούμενα κατά τόπο νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και διαφέρουν ως προς τη γεωγραφική τους έκταση. Σήμερα, στην ελληνική επικράτεια υφίστανται 13 Αυτοδιοικητικές Περιφέρειες οι οποίες έχουν συσταθεί ως μονάδες διοικητικής αποκέντρωσης. (Ακριβοπούλου Χ. – Ανθόπουλος Χ., 2015)

Οι περιφέρειες σχεδιάζουν προγραμματίζουν και υλοποιούν πολιτικές σε περιφερειακό επίπεδο στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, σύμφωνα με τις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης και της κοινωνικής συνοχής της χώρας, λαμβάνοντας υπόψη

και τις εθνικές και ευρωπαϊκές πολιτικές. (Ακριβοπούλου Χ. – Ανθόπουλος Χ., 2015)

Οι βασικοί τομείς των αρμοδιοτήτων των περιφερειών είναι οι εξής:

- Ο προγραμματισμός και η ανάπτυξη
- Η γεωργία, η κτηνοτροφία και η αλιεία
- Οι φυσικοί πόροι, η ενέργεια και η βιομηχανία
- Η απασχόληση, το εμπόριο και ο τουρισμός
- Οι μεταφορές και οι επικοινωνίες
- Τα δημόσια έργα, η χωροταξία και το περιβάλλον
- Η υγεία και η πρόνοια
- Η παιδεία, ο πολιτισμός και ο αθλητισμός
- Η πολιτική προστασία και η διοικητική μέριμνα

Τα όργανα κάθε περιφέρειας είναι ο περιφερειάρχης, οι αντιπεριφερειάρχες, το περιφερειακό συμβούλιο, η οικονομική επιτροπή και η εκτελεστική επιτροπή. (Ακριβοπούλου Χ. – Ανθόπουλος Χ., 2015)

1.1.3 Α' ΚΑΙ Β' ΒΑΘΜΟΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Ανάμεσα στον πρώτο και τον δεύτερο βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης δεν υφίσταται σχέση ελέγχου και ιεραρχίας. Αντιθέτως, υφίσταται σχέση συνεργασίας και συναλληλίας. Η συνεργασία ανάμεσα στους δύο αυτούς βαθμούς εφαρμόζεται με τις διατάξεις του νόμου, με κοινές συμφωνίες και με συντονισμό κοινών δράσεων. (Τσουντας Κ. – Τριανταφυλλοπούλου Αθ., 2009), (Ακριβοπούλου Χ. – Ανθόπουλος Χ., 2015)

Ένα από τα σημαντικότερα και πιο κρίσιμα ζητήματα στη σχέση μεταξύ αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού είναι αυτό που αφορά τη διάκριση που υπάρχει μεταξύ των τοπικών υποθέσεων που ανήκουν στην αρμοδιότητα των Δήμων και των τοπικών υποθέσεων που ανήκουν στην αρμοδιότητα των περιφερειών, ούτως ώστε να αποφεύγονται οι σχετικές αλληλεπικαλύψεις. (Ακριβοπούλου Χ. – Ανθόπουλος Χ., 2015)

Τα κριτήρια με βάση τα οποία διακρίνεται η ακριβέστερη οριοθέτηση του πεδίου άσκησης των αρμοδιοτήτων περιφερειακής αυτοδιοίκησης και δήμων είναι στο πλαίσιο αυτό τα ακόλουθα:

- Η αρχή της εγγύτητας
- Η αρχή της πληρότητας και της αποκλειστικότητας
- Η αρχή της επάρκειας και της καταλληλότητας
- Η αρχή της συνεργασίας και του συντονισμού
(Ακριβοπούλου Χ., Ανθόπουλος Χ., 2015)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

2.1 ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

Ως δικαίωμα εννοείται η εξουσία ενός προσώπου, που παρέχει η έννομη τάξη, για την ικανοποίηση βιοτικού συμφέροντος. Τα δικαιώματα διακρίνονται σε ενοχικά, εμπράγματα, οικογενειακά, κληρονομικά, δικαιώματα της προσωπικότητας του ατόμου. (Τσουντας Κ., 2002)

2.1.1 ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

Διαβάζοντας ιστορικά βιβλία και σχολικά εγχειρίδια έχοντας σκοπό να μάθουμε το παρελθόν μας, την ιστορία του τόπου μας, είναι ολοφάνερη η έλλειψη των γυναικών. Οι γυναίκες αναφέρονται ελάχιστα στην ιστορία μας. Οι μοναδικές γυναίκες οι οποίες αναγνωρίστηκαν ήταν η Λασκαρίνα Μπουμπουλίνα και η Μαντώ Μαυρογένους, λόγω της ενεργής τους συμμετοχής στην επανάσταση. Όμως ήταν μόνο αυτές; Σίγουρα, όχι. Η απουσία του γυναικείου φύλου από την ιστορία μας είναι εμφανής. (Φτακλάκη Ε., 2018), (Κ.Ε.Θ.Ι., 2013)

Στα πιο παλιά χρόνια η γυναίκα δεν θεωρούσε τον εαυτό της ως δυναμικό και αυτόνομο. Η ίδια ήταν υποχρεωμένη να παραμένει στο σπίτι και να μην εργάζεται, διότι έπρεπε να ασχολείται με την ανατροφή των παιδιών και τη συντήρηση του σπιτιού. Οι προσωπικές ανάγκες της γυναίκας έμπαιναν σε δεύτερη μοίρα και ήταν σχεδόν ανύπαρκτες. (Κραβαρίτου Γ., 1992)

Η γυναίκα πάντα ήταν έγκλειστη στο σπίτι φτιάχνοντας την προίκα της και περιμένοντας ένα συνοικέσιο για να παντρευτεί. Δεν είχε τίποτα, δεν είχε άποψη, δεν είχε πολιτικά δικαιώματα, ήταν μονάχα νοικοκυρά. Όμως στην κατοχή ανέτρεψε τους παραδοσιακούς ρόλους και συμμετείχε στην αντίσταση, στις πολιτικές και στις ένοπλες οργανώσεις του ΕΑΜ. (Βερβενιώτη Τ., 1994)

Στη διάρκεια της κατοχής όμως επέτρεψαν στις γυναίκες να βγουν στο δημόσιο χώρο ως μάνες, κόρες ή σύζυγοι αγωνιστών. Όσο όμως σκλήραιναν οι συνθήκες της ναζιστικής κατοχής τόσο γινόταν κοινωνικά επιτρεπτό να έχουν και ρόλους πέρα των παραδοσιακών. Η συντριπτική πλειονότητα των γυναικών εντάχθηκε στο πιο

ανατρεπτικό και ριζοσπαστικό κίνημα της εποχής, το ΕΑΜ. Με αυτό τον τρόπο οι γυναίκες βρίσκονταν στην «πρώτη γραμμή» των πολιτικών εξελίξεων. Δίχως εκείνες δε θα ήταν το αντιστασιακό κίνημα τόσο δυνατό. «Οι γυναίκες κινητοποιούνται όταν οι καταστάσεις γίνουν κρίσιμες και οι ίδιες πιστέψουν στο δίκιο τους. Όταν υπάρχει ένα όραμα». (Βερβενιώτη Τ., 1994)

Οι Ελληνίδες γυναίκες που βρίσκονταν σε καλύτερη κοινωνική και οικονομική κατάσταση, ήταν εκείνες οι οποίες είχαν μορφωθεί περισσότερο και είχαν εκτίμηση, σεβασμό και πίστη απέναντι στον εαυτό τους. Εκείνες οι γυναίκες καταλαβαίνουν πόσο άδικο είναι όλο αυτό που γίνεται εις βάρος τους και θα αγωνιστούν για να διεκδικήσουν μια θέση στην πολιτική σκηνή και το δικαίωμα της ψήφου. (Βερβενιώτη Τ., 1994)

Το αίτημα των γυναικών για το δικαίωμα της ψήφου, κρύβει κάποιες σημαντικές αλλαγές στη δομή της κοινωνίας που «καθρεφτίζονται» στις νοοτροπίες και στον τρόπο σκέψης των ανθρώπων. Προϋπόθεση είναι η πίστη στον άνθρωπο και στην προσωπικότητά του. (Βερβενιώτη Τ., 1994) , (Δαράκη Π., 1995)

Οι γυναίκες μέσα από τις γνώσεις έμαθαν τι θα πει ελευθερία. Γνωστοποιήθηκαν σ' αυτές τα δικαιώματά τους κι άρχισαν να απαιτούν. Όπως ήταν φυσικό, ο λόγος τους δε μετρούσε και τα πρώτα χρόνια πάσχιζαν άδικα για την ελευθερία τους. Επιτέλους κατάλαβαν ότι το να υπερασπίζονται και να διεκδικούν τα δικαιώματά τους δεν είναι προσβολή. Έτσι ξεκίνησε το κίνημα του φεμινισμού και οι αγώνες των Ελληνίδων για ελευθερία, ισότητα και δικαιώματα. (Βερβενιώτη Τ., 1994) , (Ε.Ε.Τ.Α.Α., 1999)

Οι πιο σημαντικές εξελίξεις για τις γυναίκες στην Ελλάδα ήταν η ίδρυση της Γενικής Γραμματείας Ισότητας, ο εκσυγχρονισμός του οικογενειακού δικαίου, η θέσπιση νόμων οι οποίοι στοχεύουν στην εξάλειψη των διακρίσεων εις βάρος των γυναικών, και η σημαντικότερη εξέλιξη ήταν ο νόμος Ν.1414/1984 για την ισότητα των εργασιακών σχέσεων ανάμεσα στα δύο φύλα. (Ε.Ε.Τ.Α.Α., 1999)

Το Σύνταγμα του 1975 και μια σειρά εκπαιδευτικών ρυθμίσεων ήταν εκείνα τα οποία κατοχύρωσαν την ίση πρόσβαση των φύλων στην εκπαίδευση. Έτσι συμμετείχαν και οι γυναίκες στην εκπαίδευση αλλά αρχικά σπούδαζαν μόνο στις "γυναικείες" σχολές, δηλαδή παιδαγωγικά και ανθρωπιστικές επιστήμες. Επίσης άρχισαν να εργάζονται κυρίως ως υπάλληλοι γραφείου και την περίοδο του 1981 με 1991 η συμμετοχή τους στο εργατικό δυναμικό αυξήθηκε κατά 20,3% στο σύνολο των γυναικών, έναντι αντίστοιχης αύξησης 1,1% των ανδρών. Όσο υψηλότερο είναι το επίπεδο εκπαίδευσης, τόσο μεγαλύτερη είναι η εκπαίδευση στο εργατικό δυναμικό. (Ε.Ε.Τ.Α.Α., 1999) , (Δαράκη Π., 1995) , (Κραβαρίτου Γ., 1992)

Η ανάμειξη των γυναικών σε όλο το φάσμα των επίσημων πολιτικών δομών και η ισότιμη συμμετοχή τους στα κέντρα λήψης πολιτικών αποφάσεων αναδεικνύεται σε

«κυρίαρχο αίτημα και αναπόσπαστο στοιχείο προσδιορισμού» της δημοκρατικότητας ενός πολιτεύματος. (Ε.Ε.Τ.Α.Α., 1999)

Τα τελευταία χρόνια οι γυναίκες βρίσκονται μπροστά σε ένα τεράστιο δίλλημα: καριέρα ή οικογένεια; Πλέον αποφασίζουν να παντρευτούν όλο και σε μεγαλύτερη ηλικία, διότι προτεραιότητα γι' αυτές δεν αποτελεί πάντα η οικογένεια, αλλά η καριέρα, δηλαδή η επαγγελματική καταξίωση και η οικονομική ανεξαρτησία. Πλέον η γυναίκα εργάζεται, βγάζει τα δικά της χρήματα και δε διστάζει να διεκδικήσει όλα όσα θέλει. (Γενική Γραμματεία για την Ισότητα των Φύλων, 2010) , (Σαμίου Δ., 2013)

Η σύγχρονη γυναίκα καλείται να ανταποκριθεί σε πολλαπλούς ρόλους, όπως σε αυτό της συζύγου, της μητέρας, της εργαζόμενης γυναίκας, της καλής νοικοκυράς κ.ο.κ. Στην προσπάθειά της να ανταποκριθεί σε όλα αυτά και να είναι «σωστή» όπως προστάζει η κοινωνία, συχνά πιέζεται, αγχώνεται και εξαντλείται. (Φτακλάκη Ε. 2018)

Ενώ παλιότερα ο άντρας ήταν κυρίαρχος, πλέον οι γυναίκες είναι ανεξάρτητες και δυναμικές. Δεν έχουν τόσο μεγάλη ανάγκη τους άντρες όπως κάποτε. Προσπαθούν να σταθούν στα πόδια τους και να αντιμετωπίζουν μόνες τους τυχόν δυσκολίες που προκύπτουν. (Σαμίου Δ., 2013) , (Φτακλάκη Ε. 2018)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

3.1 ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ

Κάθε σύγχρονη δημοκρατική χώρα έχει ως στόχο την ισότητα των φύλων. Η Ελλάδα είναι μία από αυτές, διότι όπως γνωρίζουμε είναι η χώρα στην οποία γεννήθηκε η δημοκρατία. (Γενική Γραμματεία για την Ισότητα των Φύλων, 2010)

3.1.1 ΙΣΟΤΗΤΑ

Η ισότητα είναι ένα θεμελιώδες ατομικό δικαίωμα του πολίτη, το οποίο αναγνωρίστηκε πρώτη φορά στην αθηναϊκή δημοκρατία της Αρχαίας Ελλάδας και αποτελεί βάθρο κάθε δημοκρατικής κοινωνίας. Ισότητα σημαίνει η κοινωνική θέση των ανθρώπων να είναι ίση ανεξάρτητα από το φύλο τους. Σημαίνει να υπάρχουν ίσα δικαιώματα και ίσες ευκαιρίες σε όλους. (Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών, 1991)

Στην Ελλάδα αναγνωρίστηκε πανηγυρικά από τα επαναστατικά Συντάγματα και κατόπιν περιλήφθηκε σε όλα τα Συντάγματα του ελεύθερου κράτους. Την ισότητα αναγνωρίζουν εκτός από τα εθνικά κείμενα και διεθνή, όπως η Διακήρυξη των Ηνωμένων Εθνών, η Διεθνής Σύμβαση της Ρώμης για τα ανθρώπινα δικαιώματα, η «Τελική Πράξη» του Ελσίνκι κ.α. (Ε.Ε.Τ.Α.Α., 1999) , (Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών, 1991)

Λόγω του ότι διανύουμε μία περίοδο οικονομικής κρίσης, παγκόσμιας και εθνικής, οι άνισες συνθήκες ζωής και εργασίας και των δύο φύλων χειροτερεύουν. Όμως οι γυναίκες και γενικά όλες οι αδύναμες ομάδες πάντοτε πλήττονται περισσότερο και αντιμετωπίζουν πολλαπλές διακρίσεις. (Γενική Γραμματεία για την Ισότητα των Φύλων, 2010, σελ. 4). Για να καταπολεμηθούν οι έμφυλες διακρίσεις, δραστηριοποιούνται όλοι οι «διεθνείς και ευρωπαϊκοί οργανισμοί», όπως ο «Οργανισμός των Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ)», «η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ)» και «Το Συμβούλιο της Ευρώπης». (Γενική Γραμματεία για την Ισότητα των Φύλων, 2010, σελ. 6).

Στη χώρα μας, από το 1981 μέχρι σήμερα έχουν αναπτυχθεί πολύ σημαντικές πολιτικές ισότητας μεταξύ των ανδρών και των γυναικών σε θέματα όπως η απασχόληση, η εκπαίδευση, τα κέντρα λήψης αποφάσεων και η ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης. Επιπλέον έχει αναθεωρηθεί και η νομοθεσία με «*γνώμονα την προσαρμογή της στη συνταγματική αρχή της ισότητας των φύλων*». (Εθνικό Πρόγραμμα Για την Ουσιαστική Ισότητα των Φύλων 2010-2013, σελ. 6). Σήμερα, αναγνωρίζεται η αναγκαιότητα της Πολιτείας από το Ελληνικό Σύνταγμα για να πάρει μέτρα για την προώθηση της ουσιαστικής ισότητας των δύο φύλων μεριμνώντας «*για την άρση των ανισοτήτων που υφίστανται στην πράξη ιδίως σε βάρος των γυναικών*». (Γενική Γραμματεία για την Ισότητα των Φύλων, 2010, σελ. 6) , (Άρθρο 116 του Συντάγματος, παρ.2)

Ως στόχο, η αναπτυξιακή ευρωπαϊκή και εθνική πολιτική, έχει την πλήρη και ισότιμη συμμετοχή του ασθενούς φύλου στην αγορά εργασίας. Η ανεργία των γυναικών στην Ελλάδα, η οποία συνεχίζει να κινείται σε ανοδική τροχιά, λόγω των οικονομικών, κοινωνικών και ψυχολογικών συνεπειών που έχει, απαιτεί συνδυασμό πολλών και διαφορετικών τρόπων προσέγγισης των άνεργων γυναικών και μεθόδους ολιστικής αντιμετώπισης του προβλήματος. (Γενική Γραμματεία για την Ισότητα των Φύλων, 2010, σελ. 17, 18)

Οι γυναίκες έχουν μεγαλύτερο βάρος από τους άντρες για την φροντίδα των παιδιών και του σπιτιού, με αποτέλεσμα να μην έχουν χρόνο για να εργασθούν. Όμως αυτό είναι λάθος. Πρέπει και οι άνδρες να συμμετέχουν στην οικογένεια, ώστε να μειωθεί το βάρος των γυναικών. Πρέπει και σε αυτόν τον τομέα να έχουμε ισότητα. (Γενική Γραμματεία για την Ισότητα των Φύλων, 2010, σελ. 18)

Μία σωστή Τοπική Αυτοδιοίκηση η οποία θέλει να υπηρετεί τα συμφέροντα των δημοτών της πρέπει να διεκδικήσει κρατική επιχορήγηση για να δημιουργηθούν και να λειτουργήσουν βρεφονηπιακοί σταθμοί για τους οποίους δε θα επιβαρύνονται οικονομικά οι γονείς, κέντρα δημιουργικής απασχόλησης παιδιών, κέντρα υπερηλικών και ατόμων με ειδικές ανάγκες, έτσι ώστε και οι δύο γονείς να μην ασχολούνται σε τόσο μεγάλο βαθμό με τα παιδιά και τους υπερηλικες ώστε να μπορούν να εργασθούν. Η έλλειψη όλων αυτών επιβαρύνει περισσότερο τις γυναίκες. (Γενική Γραμματεία για την Ισότητα των Φύλων) , (Σαμίου Δ., 2013)

Κάνοντας μια ιστορική αναδρομή ανακαλύπτουμε ότι στην προϊστορική εποχή οι σχέσεις ανάμεσα στα δύο φύλα, δεν ήταν όπως είναι σήμερα. Οι γυναίκες βρίσκονταν

σε πρώτη θέση μέχρι τη μινωική εποχή. Από εκεί και έπειτα όμως οι γυναίκες βρέθηκαν πολύ χαμηλά, τόσο χαμηλά ώστε και μέχρι πριν από μερικές δεκαετίες οι άνδρες θεωρούσαν πως οι γυναίκες ήταν πολύ κατώτερες από τους ίδιους, με αποτέλεσμα την εκμετάλλευση και την καταπίεση των γυναικών. Εκείνη την εποχή, δηλαδή τη νεολιθική εποχή, άκμασε η μητριαρχία. Η γυναίκα ήταν η θεά της γονιμότητας, διότι εκείνη έφερνε τα παιδιά στον κόσμο. Για το λόγο αυτό υπήρχε σεβασμός και εκτίμηση. Η γυναίκα ήταν υπεύθυνη για την ανατροφή και την αγωγή των παιδιών. (Κραβαρίτου Γ, 1992) , (Κοντογιώργης Γ. , 2007)

Στα μινωικά χρόνια και τα δύο φύλα είχαν σχεδόν τις ίδιες ελευθερίες και τα ίδια δικαιώματα. Αυτό είναι ξεκάθαρο διότι όλοι συμμετείχαν στις γιορτές, στο κυνήγι, στα αγωνίσματα κλπ. Οι γυναίκες ήταν πολύ περιποιημένες εμφανισιακά, ήταν βαμμένες και φορούσαν όμορφα ρούχα και κοσμήματα. Στην Αρχαία Ελλάδα οι γυναίκες είχαν υποχρέωση προς την οικογένειά τους, να μένουν κοντά στο σπίτι τους, έτσι ώστε να ανατρέφουν τα παιδιά τους. Στη ρωμαϊκή εποχή υπήρξε επιδείνωση της κατάστασης και η γυναίκα έπρεπε να βρίσκεται σε πλήρη υποταγή του άντρα. Όσο ήταν παιδί στον πατέρα ή στον αδερφό και αργότερα στο σύζυγό της. Στη συνέχεια όμως υπήρξε βελτίωση αυτής της κατάστασης. Γενικότερα όμως στα αρχαία χρόνια υπήρχε προκατάληψη ενάντια στο γυναικείο φύλο. (Κραβαρίτου Γ., 1992)

Στην εποχή μας εκτός από το πρόβλημα της ισότητας, υπάρχει και το πρόβλημα της κακοποίησης των γυναικών, το οποίο βρίσκεται σε έξαρση. Αυτό είναι ένα πρόβλημα το οποίο έχει πάρει παγκόσμιες διαστάσεις. Η κακοποίηση μπορεί να είναι είτε σωματική (π.χ. ξυλοδαρμός), είτε ψυχική (κοινωνική απομόνωση από συγγενείς και φίλους, στέρηση ελευθερίας, απειλές, εκβιασμοί), είτε σεξουαλική (βιασμός). Οι γυναίκες οι οποίες έχουν υποστεί κακοποίηση συνήθως έχουν χαμηλή αυτοεκτίμηση, παθητική συμπεριφορά, ανασφάλεια και αναξιοσύνη, ενοχές, ψυχοσωματικά συμπτώματα κ.ά. Η κακοποίηση και η εκμετάλλευση των γυναικών είναι μεγάλο λάθος της κοινωνίας και του συστήματος. (Κραβαρίτου Γ., 1992) , (Παντελίδου – Μαλούτα Μ., 2002)

3.1.2 ΦΥΛΟ

Ως φύλο αναφέρονται τα δύο γένη. Το θηλυκό και το αρσενικό γένος. Ο όρος φύλο χρησιμοποιείται για να αναδειχθούν οι κοινωνικές σχέσεις που υπάρχουν ανάμεσα στα δύο φύλα, και οι βιολογικές και σωματικές τους ιδιαιτερότητες. (Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών, 1991)

Από την αρχή της ιστορικής περιόδου, οι γυναίκες ήταν το φύλο εκείνο, το οποίο δέχθηκε αμέτρητες επιδράσεις στον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίστηκε. Μάλιστα σε παγκόσμια κλίμακα οι γυναίκες ήταν θύματα της βίας, της δημόσιας και της ιδιωτικής βίας. (Κραβαρίτου Γ., 1992)

Το αδύναμο φύλο πάντοτε ήταν η γυναίκα, η οποία έπρεπε να μένει στο σπίτι και να ασχολείται με την οικογένειά της και το νοικοκυριό. Δεν μπορούσε να βγει από το σπίτι, δεν μπορούσε να μορφωθεί, δεν μπορούσε να ψηφίσει, δεν μπορούσε να εργασθεί. Δεν είχε δικαιώματα. (Γενική Γραμματεία για την Ισότητα των Φύλων, 2010)

3.2 ΦΕΜΙΝΙΣΜΟΣ

Μία από τις θεωρίες ισότητας των δύο φύλων είναι ο φεμινισμός, ο οποίος στοχεύει στην ισότητα στο οικονομικό, στο κοινωνικό και στο πολιτικό επίπεδο της ζωής. (Παντελίδου – Μαλούτα, 2002)

Το πρώτο κύμα του φεμινισμού στόχευε στην απόκτηση πολιτικών δικαιωμάτων των γυναικών, όπως το δικαίωμα της ψήφου, αλλά και στην πρόσβαση στην εκπαίδευση, ενώ το δεύτερο κύμα του φεμινισμού στόχευε κυρίως στην πρόσβαση στην εκπαίδευση και κυρίως στον πανεπιστημιακό χώρο «και τους τομείς έρευνας». (Παντελίδου – Μαλούτα, 2002)

Στην Ελλάδα ο φεμινισμός έφτασε τον 19^ο αιώνα και η κύρια του απασχόληση ήταν το δικαίωμα και η συμμετοχή των γυναικών στην εκπαίδευση, διότι θεωρούσαν πως ήταν άδικο για εκείνες και γι' αυτό το λόγο τόλμησαν να ζητήσουν από το κοινωνικό σύνολο μία πιο δίκαιη αντιμετώπιση, μέσα από τη διατύπωση αιτήματος. (Παντελίδου – Μαλούτα, 2002)

Την εποχή του 1860-1880 στην Ελλάδα, το γεγονός ότι γυναίκες έγραφαν άρθρα και εξέδιδαν περιοδικά, μπορούσε να θεωρηθεί και ως επανάσταση. Κάποια από τα περιοδικά αυτά ήταν το 1867 η «Θάλεια» και το 1870 έως το 1873 η «Ευρυδίκη». Επιπλέον το 1887 ξεκίνησε η έκδοση της πρώτης εβδομαδιαίας εφημερίδας, η οποία ονομαζόταν «Εφημερίς των Κυριών». Ο φεμινιστικός αγώνας ξεκίνησε από τη συγκεκριμένη εφημερίδα και οι γυναίκες διεκδίκησαν την ψήφο. (Παντελίδου – Μαλούτα Μ., 2002)

Το 1919 ιδρύθηκε το Διεθνές Συμβούλιο Γυναικών και ένα από τα τμήματά του ήταν το Εθνικό Συμβούλιο των Ελληνίδων (ΕΣΕ). Επίσης ιδρύθηκε ο Σοσιαλιστικός Όμιλος Γυναικών (ΣΟΓ) από μια ομάδα φεμινιστριών και συγκεκριμένα σοσιαλιστριών φεμινιστριών, οι οποίες συμμετείχαν στο Σοσιαλιστικό Κόμμα της Ελλάδος. Η Αθηνά Γαϊτάνου – Γιαννιού, η οποία ήταν η πρόεδρος του ΣΟΓ είχε συνεργαστεί με το περιοδικό «η Ελληνίς», με το Σπίτι του Κοριτσιού και με το Διεθνή Σύνδεσμο Γυναικών. (Βερβενιώτη Τ., 1994)

Το 1920 ιδρύθηκε ο Σύνδεσμος για τα Δικαιώματα της Γυναίκας (ΣΕΔΓ) με πρωτοβουλία τριών γυναικών: της Μαρίας Δεσύπρη – Σβώλου, της Αύρας Θεοδωροπούλου και της Μαρίας Νεγροπόντη. Επίσης το ίδιο έτος εκδόθηκε το περιοδικό «η Ελληνίς», το οποίο άνηκε στο ΕΣΕ. Το «πολιτικό τοπίο» και οι «πολιτικές επιλογές» άλλαζαν λόγω οικονομικών προβλημάτων, ανεργίας, πολέμου και ανόδου του φασισμού. Γι' αυτόν ακριβώς το λόγο, η τότε γενική γραμματέας και ενεργό μέλος του Συνδέσμου, Μαρία Δεσπύρη – Σβώλου, η οποία βρισκόταν σε αυτή τη θέση από το 1923, παραιτήθηκε το 1932 δηλώνοντας ότι δε γίνεται να πραγματοποιηθούν όλα αυτά που διεκδικεί ο φεμινισμός, διότι για να γίνουν όλα αυτά, πρώτα πρέπει να γίνουν πιο γενικές και ριζικές κοινωνικές μεταβολές. (Βερβενιώτη Τ., 1994)

Το 1934 ιδρύθηκε η Πανελλήνια Γυναικεία Επιτροπή κατά του Πολέμου και του Φασισμού. Το 1935 ιδρύθηκαν δύο Σύλλογοι: η Γυναικεία Επιτροπή Συνεργαζομένων Οργανώσεων, και ο Σύλλογος Εργαζομένων Γυναικών. Το 1936 ιδρύθηκαν επίσης δύο Σύλλογοι: η Πανελλήνια Ένωση Γυναικείων Οργανώσεων, και η Επιτροπή Γυναικών Δημοσίων Υπαλλήλων Αθηνών. (Βερβενιώτη Τ., 1994)

Από το 1945 και έπειτα οι γυναίκες έπαψαν πλέον να διεκδικούν τα δικαιώματα του φύλου «στο όνομα του φεμινισμού». Άρχισαν να τα διεκδικούν « στο όνομα της κοινωνικής αλλαγής». Τότε ιδρύθηκε η Πανελλήνια Ένωση Γυναικών από γυναίκες οι οποίες είχαν ενταχθεί στο ΕΑΜ και κινητοποίησαν αρκετές γυναίκες σε ολόκληρη τη χώρα. (Βερβενιώτη Τ., 1994)

Το 1946 ιδρύθηκε η Πανελλήνια Ομοσπονδία Γυναικών, όπου συμπορεύθηκαν γυναικείες οργανώσεις «με διαφορετική κομματική τοποθέτηση». (Βερβενιώτη Τ., 1994)

Το 1952 το νομοσχέδιο των πολιτικών δικαιωμάτων για τις Ελληνίδες, κατατέθηκε στη Βουλή. (Κ.Ε.Θ.Ι., 2013)

3.2.1 ΛΥΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ

Η Καλλιρρόη Σιγανού – Παρρέν, η «πρωτοπόρος του ελληνικού φεμινιστικού κινήματος και του εθελοντισμού» ήταν εκείνη η οποία ίδρυσε το 1911 το Λύκειο των Ελληνίδων, το οποίο είχε σαν στόχο να εξυπηρετήσει την πρόοδο των γυναικών και να διατηρήσει τις ελληνικές παραδόσεις και τα έθιμα. Μιλώντας για τα δικαιώματα των γυναικών στη μόρφωση και στην εργασία μέσα από την Εφημερίς των Κυριών, την οποία έκδωσε το 1887, κατάφερε να ανοίξει καινούριους δρόμους για τις γυναίκες. (Λύκειο των Ελληνίδων)

Η Εφημερίς των Κυριών εκδόθηκε για πρώτη φορά στις 8 Μαρτίου 1987 και ήταν το πρώτο γυναικείο έντυπο στην Ελλάδα. Εκδόθηκαν πολλά αντίτυπα και εκτός Ελλάδας . Πρωτοστάτησε σε κάποιες γυναικείες κινήσεις όπως στο να συλλέξει υπογραφές για το δικαίωμα των γυναικών στην εκπαίδευση επί Κυβέρνηση Χ. Τρικoupη. Η έκδοσή της σταμάτησε το 1918, όταν ο Βενιζέλος έστειλε την Παρρέν εξορία στην Ύδρα. (Λύκειο των Ελληνίδων) , (Κ.Ε.Θ.Ι, 2013)

Στις 2 Δεκεμβρίου 1910 είχε καλέσει στο σπίτι της επτά γυναίκες για να τους πει το σχέδιο που είχε σχετικά με τη δημιουργία του Λυκείου των Ελληνίδων. Εφόσον ήταν όλες σύμφωνες, εκείνες ήταν οι οποίες αποτέλεσαν την αρχική ομάδα. Η επίσημη ίδρυσή του έγινε στις 19 Φεβρουαρίου 1911 και δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως με βασιλικό διάταγμα, το οποίο ενέκρινε από 12 άρθρα και υπογράφηκε από τα 20 ιδρυτικά μέλη του. Στο καταστατικό του φαίνονται οι σκοποί του οι οποίοι είναι «ο μεταξύ γυναικών των γραμμάτων, των επιστημών, των τεχνών, σύνδεσμος προς εξυπηρέτησιν και προστασίαν αυτών και προς αναγέννησιν και διατήρησιν των ελληνικών εθίμων και παραδόσεων ...». (Λύκειο των Ελληνίδων)

Η εθνική δράση του Λυκείου των Ελληνίδων είχε συμβάλει την περίοδο των Βαλκανικών πολέμων και του Ελληνοϊταλικού πολέμου, ενισχύοντας τις οικογένειες των επιστράτων και παρέχοντας μέριμνα για τον εξοπλισμό του νοσοκομείου και για την εκπαίδευση νοσοκόμων, Επίσης, είχε συμβάλει στα χρόνια της Κατοχής παρέχοντας συσσίτια και εφόδια στις μητέρες και τα παιδιά κ.ά. Επιπρόσθετα, μία από τις σημαντικότερες δράσεις την Παρρέν ήταν όταν το 1921 πρωτοστάτησε στη συγκέντρωση υπογραφών Ελληνίδων με το αίτημα της ψήφου, πείθοντας και τον πρωθυπουργό Δ. Γούναρη να τοποθετηθεί θετικά. (Λύκειο των Ελληνίδων)

Σταδιακά η συμμετοχή των γυναικών αυξανόταν και σήμερα τα μέλη ανέρχονται περίπου στα 15.000. Επίσης σήμερα στο Λύκειο των Ελληνίδων λειτουργούν τμήματα όπως εθνικών παραδόσεων, χορών και ενδυμασιών, απόδημου ελληνισμού, δημοσίων σχέσεων, μουσικό, προβλημάτων γυναίκας και παιδιού, περιβάλλοντος, επιτροπής επιστημόνων για τα γυναικεία θέματα και την ισότητα. Επίσης λειτουργούν

τμήματα για να διδαχθούν οι μετανάστριες και οι ομογενείς γυναίκες την ελληνική γλώσσα και τον ελληνικό πολιτισμό. Υπάρχουν 51 παραρτήματα σε πολλές πόλεις της Ελλάδας και 18 γραφεία σε όλον τον κόσμο, τα οποία εργάζονται για ακριβώς τους ίδιους σκοπούς. Η δράση του παραμένει επίκαιρη και παραδοσιακή και δεν παύει να εξελίσσεται. (Λύκειο των Ελληνίδων)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

4.1 ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Πολιτική είναι τα μέτρα τα οποία λαμβάνονται και οι τρόποι με τους οποίους ακολουθούνται. Είναι ο τρόπος συστηματικής οργάνωσης και διευθέτησης των σχέσεων ανάμεσα στις κοινωνικές τάξεις και ομάδες, στα πλαίσια της ανθρώπινης κοινότητας, όπως επίσης και της εγκαθίδρυσης και διατήρησης, με τη μεσολάβηση της εξουσίας, μιας εσωτερικής τάξης στην κοινότητα, ώστε να εξυπηρετούνται τα συμφέροντά της και να εξασφαλίζεται η εξωτερική ασφάλειά της. (Κ.Ε.Θ.Ι. , 2013)

Παρόλο που υπάρχει ισότητα ανάμεσα στα δύο φύλα, η πολιτική εξακολουθεί να είναι μία ανδρική υπόθεση. Αυτό φαίνεται κυρίως από τη συμμετοχή των γυναικών σε αυτή, αλλά και από το πόσες υποψήφιες εκλέγονται. (Φτακλάκη Ε., 2018)

4.1.1 ΟΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΣΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Την εποχή που οι γυναίκες είχαν περιορισμένα δικαιώματα, ήταν αναμενόμενο να υπάρχει υποεκπροσώπηση του φύλου αυτού στην πολιτική. Όμως πλέον που η κοινωνική τους θέση έχει βελτιωθεί, που τα δικαιώματά τους στην εκπαίδευση και στην αγορά εργασίας είναι ίσα με εκείνα των ανδρών, ποιος είναι ο λόγος που δεν παρατηρείται βελτίωση της συμμετοχής του γυναικείου φύλου στην πολιτική; (Ε.Ε.Τ.Α.Α., 1999)

Ο κύριος λόγος της απουσίας των γυναικών στην πολιτική είναι τα στερεότυπα, όμως με την κατάλληλη συμπεριφορά και στήριξη από το οικείο περιβάλλον τους (οικογένεια, σύζυγος, φίλοι) αυτό μπορεί να αλλάξει. Επίσης σημαντικό ρόλο στην ενθάρρυνση της συμμετοχής τους έχουν οι γυναικείες οργανώσεις. (Ε.Ε.Τ.Α.Α., 1999)

Τα μηνύματα της κοινωνικής δικαιοσύνης, του σοσιαλισμού, του κομμουνισμού είναι κάποια από εκείνα τα οποία θα προσελκύσουν τις γυναίκες νεότερης ηλικίας, ώστε να ψάξουν τα συνδικάτα και να συνδεθούν με την εργατική τάξη και να ενταχθούν στο κόμμα της. Οι νεότερες γυναίκες θα συμμετάσχουν στον αντιφασιστικό αγώνα. (Βερβενιώτη Τ., 1994)

Το πρώτο κόμμα που είχε ιδεολογικές αρχές ήταν το ΚΚΕ, το οποίο επηρέαζε σε πολύ μεγάλο βαθμό το εργατικό κίνημα. Αρχικά το κόμμα δεν ήταν ιδιαίτερα «δυνατό», όμως στην πορεία άλλαξε το ύφος της πολιτικής συζήτησης και άρχισε να προσελκύει τους πολίτες. Ήταν σύμφωνο με την ισότητα των γυναικών διότι είχε καθιερωθεί συνταγματικά και στην ΕΣΣΔ. (Βερβενιώτη Τ., 1994)

Παρόλο που οι γυναίκες κατάφεραν να αποκτήσουν πιο μεγάλη και πιο ουσιαστική συμμετοχή στην πολιτική, βρίσκονται ακόμα σε πολύ χαμηλά επίπεδα σε σχέση με την υπεροχή τους στην κοινωνία. Η κοινωνία μέσα από τα στερεότυπα που έχει δημιουργήσει, θεωρεί ότι οι γυναίκες δεν είναι ικανές για την πολιτική και έτσι επηρεάζονται και εκείνες και δε συμμετέχουν ενεργά στην πολιτική και στη συμμετοχή λήψης αποφάσεων. Η θέση που έχει η γυναίκα στην πολιτική συνδέεται άμεσα με το φύλο της και την αντιμετώπιση που έχει από την κοινωνία. (Ε.Ε.Τ.Α.Α., 1999)

4.2 Η ΨΗΦΟΣ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

Το αίτημα των γυναικών για την ψήφο κρύβει κάποιες σημαντικές αλλαγές στη δομή της κοινωνίας που «καθρεφτίζονται» στις νοοτροπίες και τον τρόπο σκέψης των ανθρώπων. Προϋπόθεση είναι η εμπιστοσύνη στον άνθρωπο και στην προσωπικότητά του. Όταν οι γυναίκες κατέκτησαν το δικαίωμα της δημοτικής ψήφου έστω και με περιορισμούς, επιδεινώθηκαν οι διαφωνίες που υπήρχαν μεταξύ των γυναικείων οργανώσεων. (Βερβενιώτη Τ., 1994)

Το 1844 πραγματοποιήθηκε η Α' Εθνοσυνέλευση της Ελλάδας και ψηφίστηκε το πρώτο Σύνταγμα, το οποίο ορίζει στο άρθρο 3 ότι «οι Έλληνες είναι ίσοι ενώπιον του Νόμου». Ενώ οι γυναίκες συμμετείχαν πολύ ενεργά στον αγώνα του 1821 και προσέφεραν πολλά για την ανεξαρτησία από τον οθωμανικό ζυγό, δεν απέκτησαν τα πολιτικά τους δικαιώματα. Έτσι οι ελπίδες που είχαν οι γυναίκες πως θα αλλάξει η κοινωνική τους θέση μετά από τον αγώνα της Εθνικής Ανεξαρτησίας, χάθηκαν. (Κ.Ε.Θ.Ι., 2013)

Το 1887 ακούστηκε για πρώτη φορά στην Ελλάδα το σύνθημα "Ψήφος στη Γυναίκα". Αυτό ήταν ένα πολύ σημαντικό επίτευγμα για τις γυναίκες. Το σύνθημα αυτό που για εκείνη την εποχή θεωρείται πολύ θαρραλέο, ανήκει στο εβδομαδιαίο έντυπο «*η Εφημερίς των Κυρίων, του "Συλλόγου Κυρίων"*» και το εξέδιδε η Καλλιρρόη Παρρέν-Σιγανού, η οποία ήταν η πρώτη γυναίκα δημοσιογράφος. (Κ.Ε.Θ.Ι., 2013) , (Λύκειο των Ελληνίδων)

Στις 28 Μαρτίου 1921, ο τότε πρωθυπουργός Δημήτριος Γούναρης υποσχέθηκε ψήφο στις γυναίκες. Υπέβαλλε την πρόταση αυτή στη Γ' Εθνοσυνέλευση, αλλά η πρόταση δε συγκέντρωσε την πλειοψηφία που έπρεπε στη Βουλή. Οι άνδρες εκπρόσωποι είχαν ακόμα πολύ ισχυρές αντιρρήσεις και έγιναν «*βίαιες συζητήσεις*» σχετικά με αυτή την ιδέα. (Κ.Ε.Θ.Ι., 2013)

Στο Μεσοπόλεμο δημιουργήθηκαν γυναικεία σωματεία, τα οποία έχουν την απαίτηση να δικαιούνται μεταρρυθμίσεις για να γίνουν νομοθετικά ίσες με τους άνδρες. Ζητούν να γίνουν διάφορες αλλαγές, όμως κυρίως επικεντρώνονται στο να έχουν δικαίωμα ψήφου. Η οργάνωση η οποία έχει την πιο έντονη δράση εκείνη την εποχή, είναι ο Σύνδεσμος για τα Δικαιώματα της Γυναίκας που σκοπό έχει να κατοχυρώσει τα δικαιώματα των γυναικών και να αφανίσει τις αντιλήψεις και τα στερεότυπα των φύλων. (Βερβενιώτη Τ., 1994)

Το 1924, έγινε εισήγηση από την πρώτη Δημοκρατική Κυβέρνηση της Ελλάδας στην Εθνοσυνέλευση για να αλλάξει η Νομοθεσία περί Δήμων και Κοινοτήτων, όμως η Κυβέρνηση αναγκάστηκε να αποσύρει την πρότασή της. Οι πρωθυπουργοί του τότε πολιτικού καθεστώτος της Ελλάδας, δηλαδή της Ελληνικής Δημοκρατίας, δίνουν υποσχέσεις στις γυναίκες. Η συζήτηση για την αλλαγή της νομοθεσίας επαναλήφθηκε το 1925 και αφού υπέβαλλαν ψηφίσματα στην Βουλή κάποιες γυναικείες οργανώσεις, 70 βουλευτές πρότειναν τη χορήγηση της δημοτικής ψήφου στις γυναίκες. Τελικά ύστερα από μια πενταετία αποφασίστηκε να δοθεί στις γυναίκες το δικαίωμα ψήφου, αλλά μόνο στις Δημοτικές Εκλογές, και με κάποιους περιορισμούς. Οι όροι που ίσχυαν για να μπορούν να ψηφίσουν οι γυναίκες ήταν οι εξής: α) θα έχουν το δικαίωμα μόνο να εκλέγουν και όχι να εκλέγονται, β) θα πρέπει να έχουν συμπληρώσει το 30^ο έτος της ηλικίας τους, και γ) θα πρέπει οπωσδήποτε να γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση. Το 70% εκείνη την εποχή ήταν αναλφάβητες. (Κ.Ε.Θ.Ι., 2013)

Μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του 1920 ήταν δεδομένο ότι μονάχα οι άνδρες είχαν το δικαίωμα να ψηφίσουν. Η αντίληψη που επικρατούσε γενικότερα για το θέμα αυτό φαίνεται σε ένα απόσπασμα της εφημερίδας «Νέα Ημέρα», το οποίο δημοσιεύτηκε στις 20 Μαρτίου 1928: *«Παν θήλυ διατελεί εις ανισόρροπον και έξαλλον πνευματικήν κατάστασιν ωρισμένας ημέρας εκάστου μηνός... Νεώτεροι και ακριβέστεροι έρευναι καταδείκνυσιν ότι ου μόνον ωρισμένας ημέρας, αλλά δι' όλου του μηνός τελούσιν άπαντα τα θήλεα εις πνευματικήν και συναισθηματικήν ανισορροπίαν... Η γυναικεία συνεπώς ψήφος είναι πράγμα επικίνδυνον, άρα αποκρουστέον».* (Εφημερίδα «Νέα Ημέρα», 1928)

Οι Ελληνίδες γυναίκες, αγωνίστηκαν πολύ για να μπορέσουν να ψηφίσουν. Η πρώτη φορά που ψήφισαν ήταν στις 11 Φεβρουαρίου 1934 σε δημοτικές εκλογές, αλλά μόνο όσες πληρούσαν κάποια κριτήρια. Παρόλο που με τόσο κόπο κατάφεραν να πετύχουν αυτό που ήθελαν, η αποχή από τις εκλογές ήταν μεγάλη. Ψήφισαν μόνο 240 γυναίκες. (Κ.Ε.Θ.Ι., 2013)

Στις 28 Μαΐου 1952 ψηφίστηκε ο νόμος 2159, με τον οποίο παραχωρήθηκαν στις γυναίκες ίσα πολιτικά δικαιώματα με τους άνδρες. Με αυτό το νόμο οι γυναίκες δεν είχαν μόνο το δικαίωμα να εκλέγουν, αλλά και να εκλέγονται και στις Δημοτικές και στις Βουλευτικές εκλογές. Το Νοέμβρη που έγιναν εκλογές οι γυναίκες δεν ψήφισαν, διότι οι εκλογικοί κατάλογοι δεν ήταν ακόμα ενημερωμένοι. (Κ.Ε.Θ.Ι., 2013)

Το δικαίωμα της γυναικείας ψήφου κατοχυρώθηκε στο Σύνταγμα του 1952 κι έτσι ο θηλυκός πληθυσμός για πρώτη φορά προσήλθε στις κάλπες στις βουλευτικές εκλογές στις 19 Φεβρουαρίου 1956. *«Ήταν η απαρχή της εφαρμογής στην πράξη της καθολικής ψηφοφορίας, που είχε κατοχυρωθεί ήδη στο Σύνταγμα του 1864, με την αναγνώριση της ιδιότητας του πολίτη στις γυναίκες».* (Κ.Ε.Θ.Ι., 2013)

Οι Ελληνίδες έκαναν σχεδόν έναν αιώνα μέχρι να φτάσουν στην κάλπη και να κατακτήσουν πλήρως *«το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι»*. Αυτό έγινε στις βουλευτικές εκλογές του 1956 με την είσοδο δύο γυναικών στο Ελληνικό Κοινοβούλιο. Για τη συμμετοχή των γυναικών στα πολιτικά ζητήματα της χώρας, σημαντικός πρωτεργάτης στον αγώνα στάθηκε το φεμινιστικό κίνημα. Στις 28 Μαΐου 1952 η Ελληνική Βουλή ψήφισε το νόμο 2159 όπου με αυτόν ψηφίστηκε η κατοχύρωση των γυναικείων πολιτικών δικαιωμάτων, χωρίς όμως τη συμμετοχή των γυναικών στις επόμενες εκλογές διότι, οι εκλογικοί κατάλογοι δεν ήταν ακόμα ενημερωμένοι. (Κ.Ε.Θ.Ι., 2013)

Στις 18 Μαρτίου 1928, πραγματοποιήθηκε στο Θέατρο Απόλλων, η πρώτη δημόσια συγκέντρωση για την ψήφο. (Κ.Ε.Θ.Ι., 2013)

Μετά την τροποποίηση περί δήμων και κοινοτήτων το 1934, οι γυναίκες καλούνται να ψηφίσουν στις Δημοτικές εκλογές του ίδιου έτους. Στην Ελλάδα είναι οι πρώτες εκλογές που οι γυναίκες, έστω και υπό όρους, έχουν δικαίωμα ψήφου. Οι λόγοι όπου απέχουν είναι πολλοί όπως *«οι δυσκολίες για την εγγραφή των γυναικών στους εκλογικούς καταλόγους, οι κοινωνικές αντιλήψεις και ο μεγάλος αριθμός αναλφάβητων γυναικών»*. Εξαιτίας των δυσκολιών αυτών, δε γράφτηκαν πάνω από 14.000 γυναίκες στους πρώτους εκλογικούς καταλόγους και έτσι ψήφισαν στις εκλογές του Φεβρουαρίου μόνο 12.000 γυναίκες, εκ των οποίων οι 2.336 ήταν στην Αθήνα σε 6 χωριστά εκλογικά τμήματα και 9.500 περίπου στις επαρχίες. (Κ.Ε.Θ.Ι., 2013)

Στην Ελλάδα το 1945 αναγνωρίστηκε τυπικά και ουσιαστικά η ισότητα των φύλων. «Το ψήφισμα του Εθνικού Συμβουλίου των Κορυσμάδων λέει ρητά: "Όλοι οι Έλληνες άνδρες και γυναίκες έχουν τα ίδια πολιτικά και αστικά δικαιώματα"». Το Εθνικό Συμβούλιο αναγνώρισε για πρώτη φορά τα ίσα πολιτικά δικαιώματα των δύο φύλων. Οι γυναίκες ψηφίζουν ισότιμα και εκλέγονται στο Εθνικό Συμβούλιο. (Κ.Ε.Θ.Ι., 2013)

Το 1952, ο νόμος 2159, κατοχύρωσε το δικαίωμα της γυναίκας όχι μόνο να εκλέγει, αλλά και να εκλέγεται στις Δημοτικές και Βουλευτικές εκλογές. Οι γυναίκες όμως δεν ψήφισαν τον Νοέμβρη που έγιναν εκλογές, γιατί δεν είχαν ενημερωθεί οι εκλογικοί κατάλογοι. Όμως σε επαναληπτικές εκλογές, μόνο για τη Θεσσαλονίκη και λόγω εκκένωσης μιας έδρας στις 18 Ιανουαρίου 1953, εκλέγεται με την παράταξη "Ελληνικός Συναγερμός" η πρώτη Ελληνίδα Βουλευτής, η κ. Ελένη Σκούρα. ". Η πρώτη της δήλωση μετά την κομματική της νίκη, ήταν η εξής:

"Θα προσπαθήσω να πράξω παν το δυνατόν διά να φανώ αντάξια της εμπιστοσύνης των ψηφοφόρων μου, τους οποίους θερμώς ευχαριστώ. Γνωρίζω ότι ως πρώτη και μοναδική γυναίκα εις την Βουλήν έχω μεγάλας ευθύνas και πολλά καθήκοντα. Είναι πολλά εκείνα που πρέπει να πράξωμεν υπέρ των Ελληνίδων, ιδίως εις τον τομέα της κοινωνικής μερίμνης". (Κ.Ε.Θ.Ι., 2013)

Το 1956, εκλέχθηκε η Λίνα Ταλδάρη, η πρώτη γυναίκα υπουργός, ως υπουργός Κοινωνικής Πρόνοιας, η οποία ήταν βουλευτής του κόμματος της Ε.Ρ.Ε. Το ίδιο έτος στην Κέρκυρα, εκλέχθηκε η πρώτη γυναίκα Δήμαρχος. (Κ.Ε.Θ.Ι., 2013)

Το 1964, εκλέχθηκαν 135 γυναίκες δημοτικοί σύμβουλοι. Παρ' όλο που έχει κατοχυρωθεί με νόμο το δικαίωμα των γυναικών να εκλέγουν και να εκλέγονται, ο αποκλεισμός τους από την πολιτική ζωή για πολλά χρόνια είναι η βασική αιτία της περιορισμένης εκλογής τους. (Κ.Ε.Θ.Ι., 2013)

Στις πρώτες εκλογές της μεταπολίτευσης το 1974, εκλέχθηκαν βουλευτές επτά γυναίκες. Έπειτα από ένα χρόνο, δηλαδή το 1975, το γυναικείο κίνημα πέτυχε τη μεγαλύτερη νίκη του, γιατί καθιερώθηκε η αρχή της ισότητας των δύο φύλων. *«Το Σύνταγμα του 1975 είναι το πρώτο Σύνταγμα της Ελλάδας, που ορίζει ρητά ότι “όλοι οι Έλληνες και οι Ελληνίδες είναι ίσοι ενώπιον του Νόμου”*». (Κ.Ε.Θ.Ι., 2013)

Το 1977 εκλέχθηκε για πρώτη φορά διψήφιος αριθμός γυναικών και συγκεκριμένα δώδεκα. (Κ.Ε.Θ.Ι., 2013)

Στις εκλογές του 1978, εκλέχθηκαν 337 γυναίκες στην Τοπική Αυτοδιοίκηση. Υπήρξε σημαντική διαφορά από τις εκλογές του 1964, αλλά δεν ικανοποίησε τις γυναίκες, οι οποίες αποτελούν το μισό και περισσότερο τμήμα του εκλογικού σώματος. *«Ωστόσο, ο αγώνας ενάντια στη δικτατορία και οι ιδέες του γυναικείου κινήματος, έπαιξαν σημαντικό ρόλο στην αφύπνιση του γυναικείου πληθυσμού*». (Κ.Ε.Θ.Ι., 2013)

Στις εκλογές του 1981 εξελέγησαν έντεκα γυναίκες και στις εκλογές του 1985 εξελέγησαν δώδεκα γυναίκες βουλευτές όπως είχε γίνει και το 1977. (Κ.Ε.Θ.Ι., 2013)

Στις εκλογές του 1989 οι γυναίκες βουλευτές έφτασαν τις είκοσι και το 1990 εκλέχθηκαν δεκαπέντε γυναίκες. (Κ.Ε.Θ.Ι., 2013)

Στις εκλογές του 1993 εκλέχθηκαν δεκαοχτώ γυναίκες και στις εκλογές του 1996 δεκαεννέα γυναίκες. (Κ.Ε.Θ.Ι., 2013)

Από το 2000 και έπειτα ο αριθμός των εκλεγμένων γυναικών συνεχώς αυξάνεται στο ελληνικό Κοινοβούλιο. Στις εκλογές του 2000 εκλέχθηκαν τριάντα μία γυναίκες, το 2004 τριάντα εννέα και το 2007 σαράντα οχτώ. (Κ.Ε.Θ.Ι., 2013)

«Το 2008 με το άρθρο 3 του Ν.3636/2008, για πρώτη φορά καθιερώθηκε η ποσόστωση, όπου ο αριθμός των υποψηφίων από κάθε φύλο στους συνδυασμούς των κομμάτων πρέπει να ανέρχεται σε ποσοστό τουλάχιστον ίσο με το 1/3 του συνολικού αριθμού των υποψηφίων, στο σύνολο της επικράτειας». (Κ.Ε.Θ.Ι., 2013)

Στις εκλογές του 2009, αφού εφαρμόστηκε το μέτρο της ποσόστωσης, εκλέχθηκαν πενήντα δύο γυναίκες βουλευτές. Το 2012 εξελέγησαν εξήντα τρεις γυναίκες βουλευτές, το 2013 εξήντα τέσσερις, το 2014 εξήντα έξι. (Κ.Ε.Θ.Ι., 2013)

4.3 ΑΙΡΕΤΑ ΟΡΓΑΝΑ

Αιρετά ονομάζονται τα όργανα τα οποία έχουν αναλάβει ή μπορεί να αναλάβουν μια θέση μόνο μετά από εκλογές ή ψηφοφορία και δεν μπορούν να την αναλάβουν με διορισμό. Τα αιρετά όργανα του Α' βαθμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι οι Δήμαρχοι, οι Αντιδήμαρχοι, οι Πρόεδροι των Δημοτικών Συμβουλίων , οι Δημοτικοί Σύμβουλοι, ενώ του Β' βαθμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης οι Περιφερειάρχες, οι Αντιπεριφερειάρχες, οι Πρόεδροι των Περιφερειακών Συμβουλίων, οι Περιφερειακοί Σύμβουλοι. (Ακριβοπούλου Χ., Ανθόπουλος Χ., 2015)

4.3.1 ΑΙΡΕΤΕΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ

Αυτοί που συμμετείχαν πάντα ως αιρετά όργανα στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, ήταν οι άνδρες. Ήταν λογικό να συμβαίνει αυτό την εποχή που οι γυναίκες ήταν το «ασθενές» φύλο. Εκείνες δεν είχαν καν το δικαίωμα της ψήφου. (Κ.Ε.Θ.Ι. , 2013)

Αργότερα, όταν οι γυναίκες αντιλήφθηκαν πως έχουν και οι ίδιες δικαιώματα, άρχισαν να αγωνίζονται για την ισότητα. Όταν ο στόχος τους επιτεύχθηκε, εκείνες άρχισαν να κάνουν αργά βήματα και για την ισότητα στην πολιτική. Η συμμετοχή των γυναικών στην πολιτική ήταν ελάχιστη, αλλά σταδιακά μεγάλωνε. (Κ.Ε.Θ.Ι. , 2013)

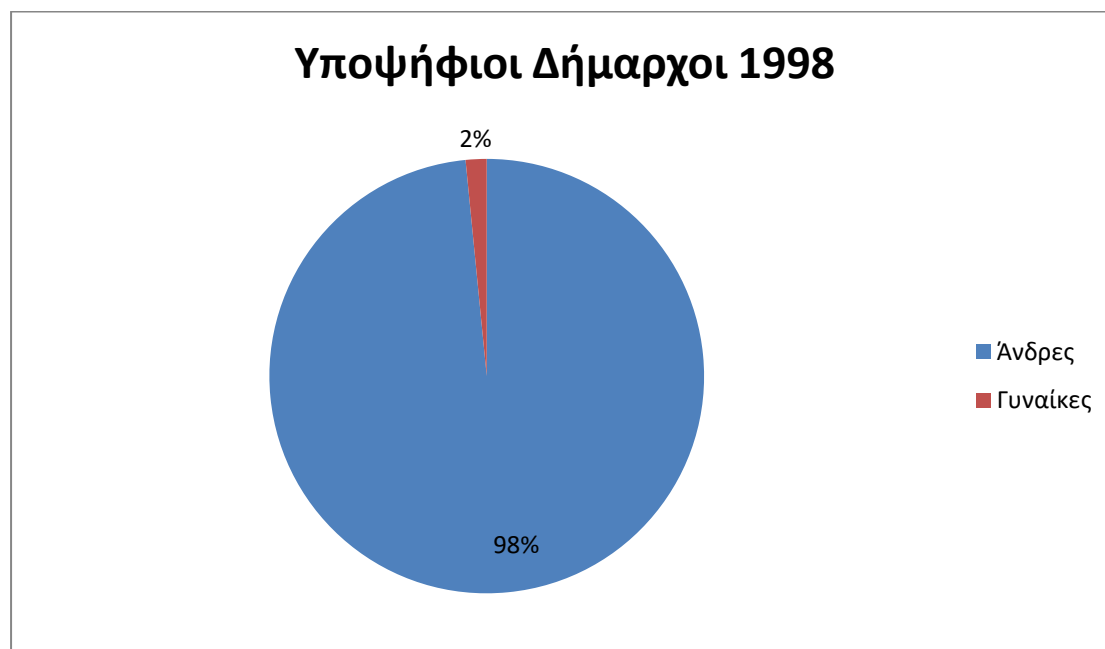
Το 2000 εκλέχθηκαν 31 γυναίκες, το 2004 εκλέχθηκαν 39 γυναίκες και το 2007 εκλέχθηκαν 48 γυναίκες. Ένας σημαντικός λόγος ο οποίος βοήθησε πολύ στην αύξηση της συμμετοχής του γυναικείου φύλου στην πολιτική, ήταν το 2008 η καθιέρωση της ποσόστωσης με το άρθρο 3 Ν. 3636/2008. Αυτό φάνηκε στις εκλογές του 2009, όπου εκλέχθηκαν 52 γυναίκες βουλευτές. (Υπουργείο Εσωτερικών)

Το 2012 εξελέγησαν 63 γυναίκες βουλευτές, το 2013 εκλέχθηκαν 64 γυναίκες και το 2014 εκλέχθηκαν 66 γυναίκες. Στις εκλογές του Ιανουαρίου 2015 εκλέχθηκαν 70 γυναίκες, ενώ οι εκλεγμένες γυναίκες στις εκλογές του Σεπτεμβρίου της ίδιας χρονιάς στο Εθνικό Κοινοβούλιο μειώθηκαν, και ήταν 56. (Υπουργείο Εσωτερικών)

Τον Μάρτιο του 2015, ο Γεώργιος Πατούλης, πρόεδρος της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας (Κ.Ε.Δ.Ε.), στα πλαίσια μιας εκδήλωσης βράβευσε κάποιες γυναίκες και συγκεκριμένα αιρετές γυναίκες, οι οποίες είχαν μακρά πορεία στην Τοπική Αυτοδιοίκηση. Στην ομιλία του ανέφερε: «Δεν είστε πολλές, ωστόσο, η διάθεσή μας είναι όλες σας να έχετε σημαντικό ρόλο, αρκεί να έχετε τη διάθεση». Επίσης, μία από τις αιρετές γυναίκες που τιμήθηκαν σε εκείνη την εκδήλωση δήλωσε το εξής: «Θυσιάζουμε πολλά για να βρεθούμε σε αυτές τις θέσεις και ελπίζουμε να ανοίξουμε το δρόμο στις επόμενες για να υπηρετήσουν την Τοπική Αυτοδιοίκηση». (Κ – ΤΥΠΟΣ, 2015)

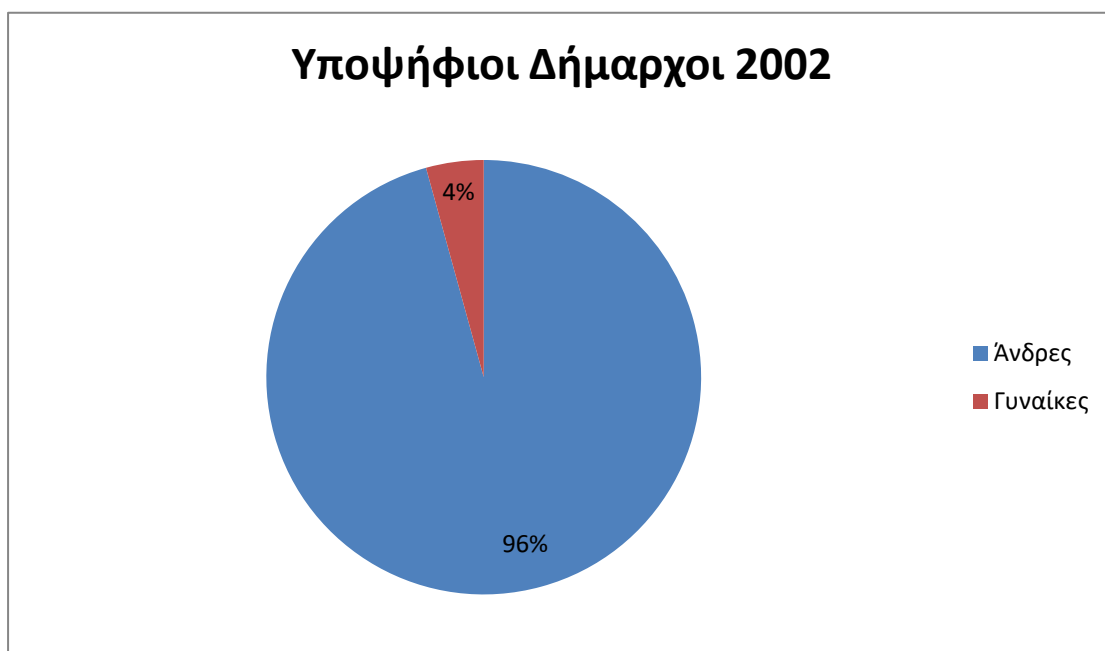
ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΚΛΟΓΩΝ

Στις δημοτικές εκλογές του 1998 υπήρχαν συνολικά 900 υποψήφιοι δήμαρχοι, από τους οποίους οι 886 ήταν άνδρες και οι 14 γυναίκες.

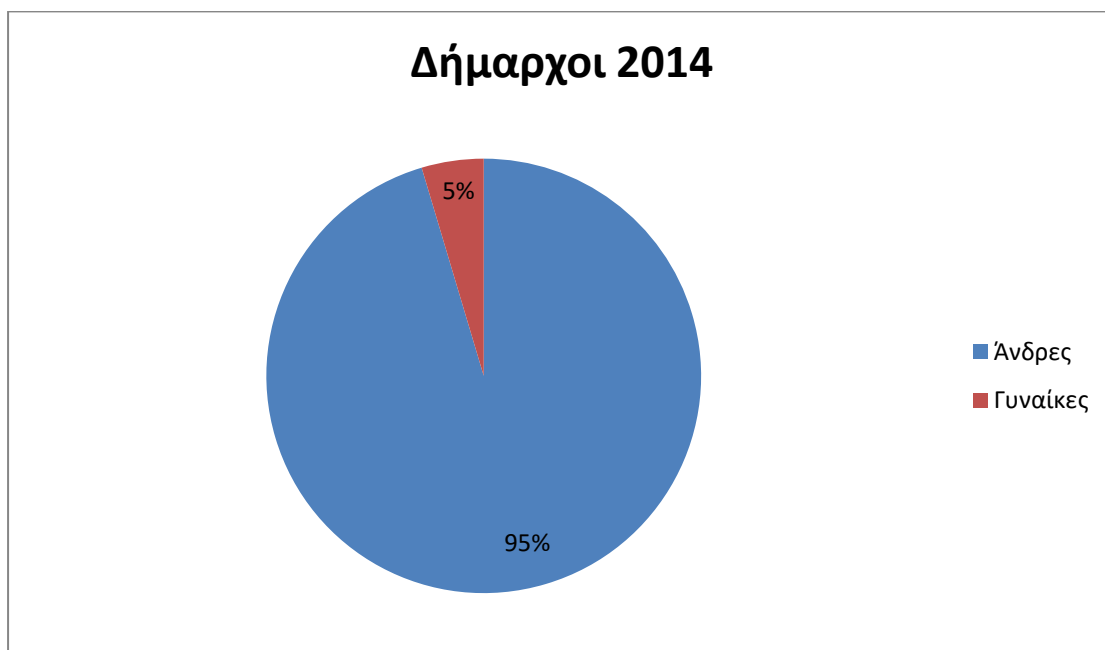
Εικόνα 1: Υποψήφιοι Δήμαρχοι 1998

Στις δημοτικές εκλογές του 2002 υπήρχαν συνολικά 3.128 υποψήφιοι δήμαρχοι, από τους οποίους οι 2.994 ήταν άνδρες και οι 134 γυναίκες.

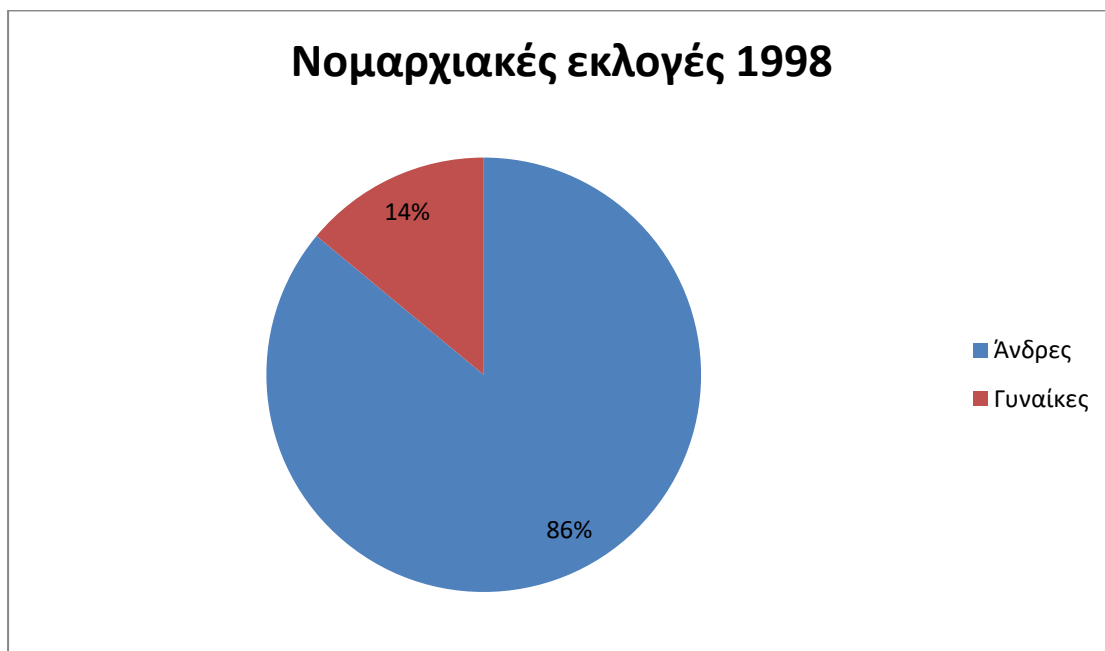
Εικόνα 2: Υποψήφιοι Δήμαρχοι 2002

Στις δημοτικές εκλογές του 2004 εκλέχθηκαν 15 γυναίκες Δήμαρχοι και 310 άνδρες Δήμαρχοι.

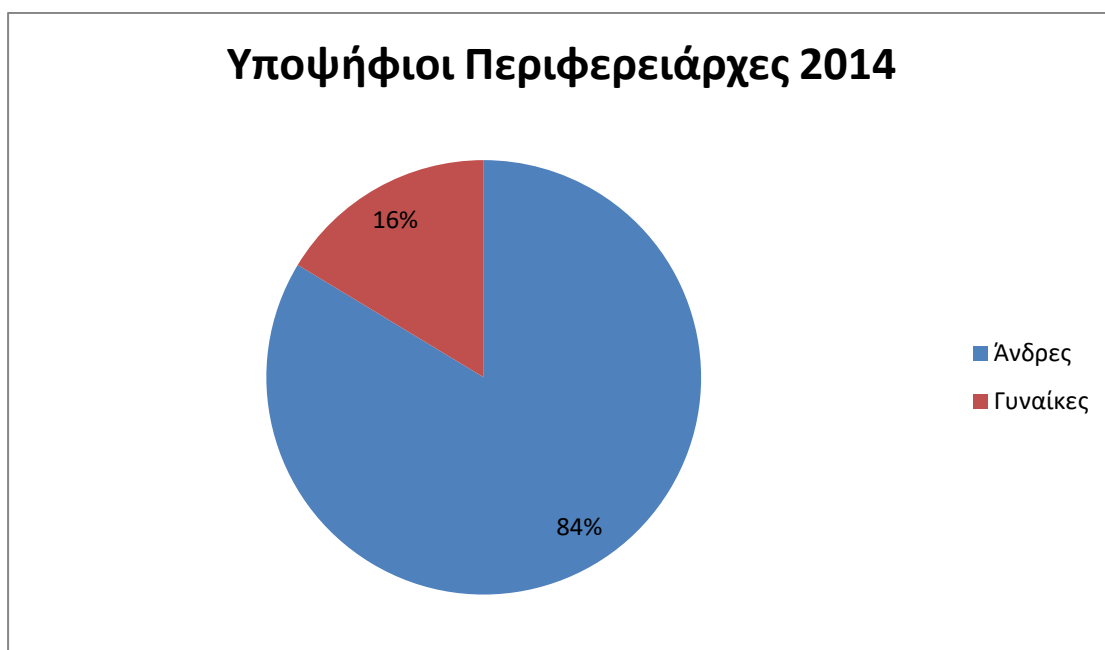
Εικόνα 3: Δήμαρχοι 2014

Στις νομαρχιακές εκλογές του 1998, οι συμμετέχοντες ήταν 8.286, από τους οποίους οι 7.128 ήταν άνδρες, ενώ οι 1.158 γυναίκες.

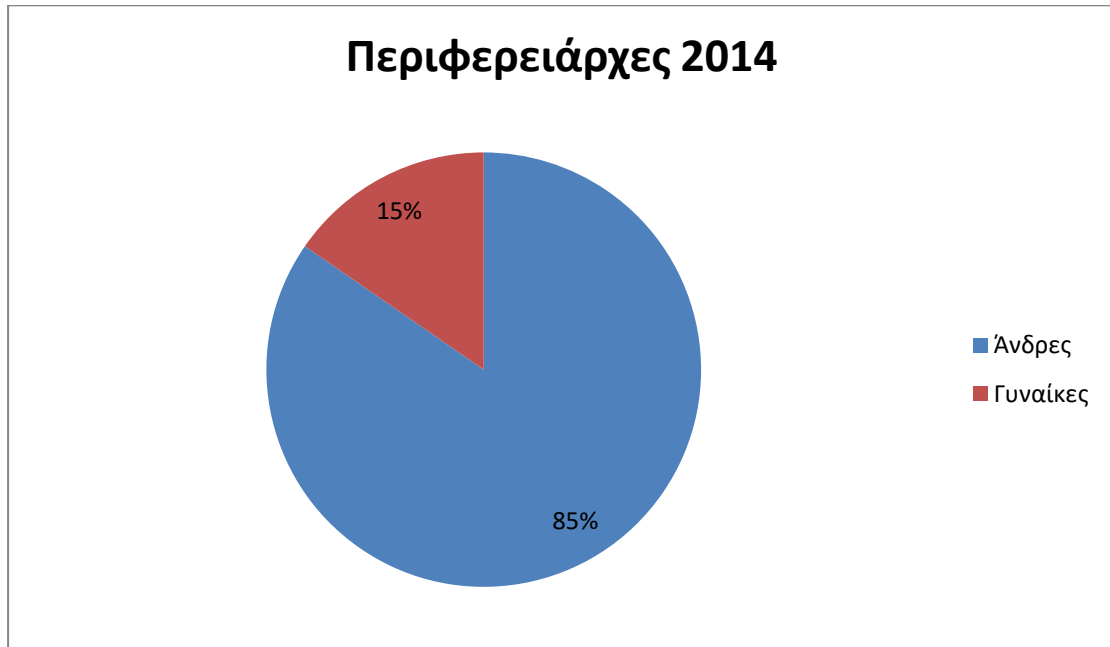
Εικόνα 4: Νομαρχιακές εκλογές 1998

Στις περιφερειακές εκλογές του 2014 από τους 104 υποψήφιους, οι 17 ήταν γυναίκες και οι υπόλοιποι 87 άνδρες.

Εικόνα 5: Υποψήφιοι Περιφερειάρχες 2014

Στις περιφερειακές εκλογές του 2014 εκλέχθηκαν 2 γυναίκες Περιφερειάρχες και 11 άνδρες Περιφερειάρχες.

Εικόνα 6: Περιφερειάρχες 2014

ΜΕΡΟΣ Β

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ : ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ

Το δεύτερο μέρος της εργασίας είναι το ερευνητικό μέρος το οποίο αποτελείται από συνεντεύξεις και ερωτηματολόγια ανοικτού τύπου.

5.1 ΔΗΜΟΣ ΡΕΘΥΜΝΗΣ

Σύμφωνα με την απογραφή του 2011 και τη σύσταση του Προγράμματος «Καλλικράτη», ο Δήμος Ρεθύμνης, ο οποίος είναι δήμος της περιφερειακής ενότητας Ρεθύμνης, της περιφέρειας Κρήτης, αποτελείται από τις δημοτικές ενότητες Αρκαδίου, Λαππαίων, Νικηφόρου Φωκά και Ρεθύμνης του Νομού Ρεθύμνης, και ο πληθυσμός του ανέρχεται στους 55.525 κατοίκους. Η έκταση του Δήμου είναι 397.48 τ.χλμ με έδρα του το Ρέθυμνο. (ΕΛ.ΣΤΑΤ.) (Ν. 3852/2010)

5.2 ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΑΝΟΙΚΤΟΥ ΤΥΠΟΥ ΣΤΙΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΡΕΘΥΜΝΗΣ

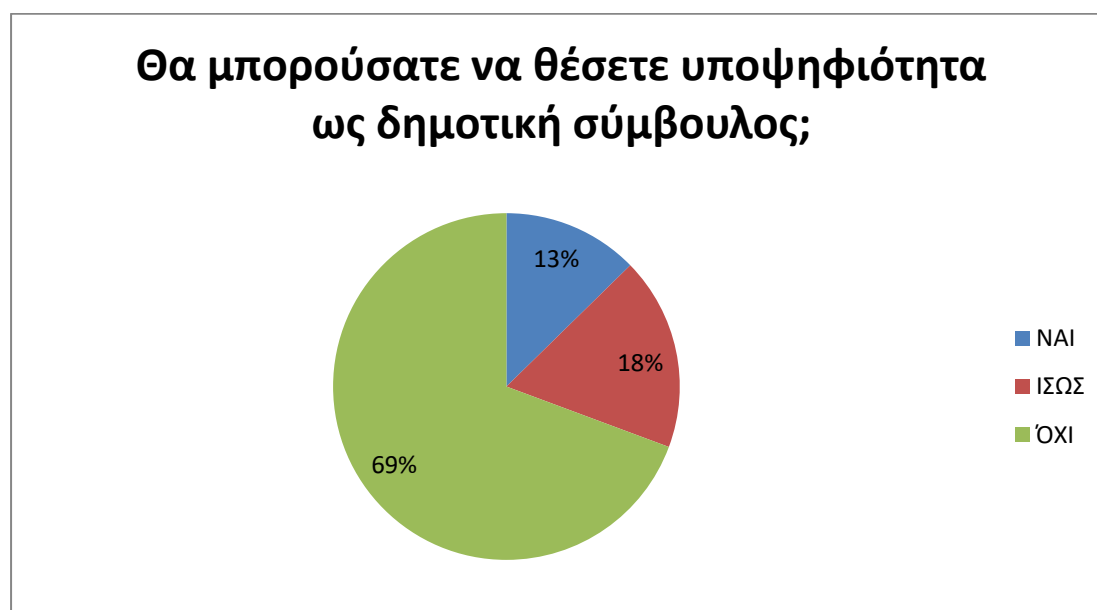
Η έρευνα μέσω ερωτηματολογίων έγινε το διάστημα από 01/06/2018 έως 22/06/2018 σε γυναίκες αιρετές και μη του Δήμου Ρεθύμνης. Το σύνολο των ερωτώμενων ανήλθε στις 150 γυναίκες.

Το ερωτηματολόγιο περιείχε ερωτήσεις οι οποίες αφορούσαν σε δημογραφικά χαρακτηριστικά των ερωτώμενων και την άποψή τους σε ορισμένα θέματα σχετικά με την πολιτική και τις γυναίκες. Οι απαντήσεις ήταν ποικίλες.

Σκοπός του συγκεκριμένου ερωτηματολογίου ήταν να διερευνηθούν οι αντιλήψεις και οι απόψεις σχετικά με τη συμμετοχή του γυναικείου φύλου στην πολιτική, και στις δομές λήψης αποφάσεων πάνω στην πολιτική.

Οι ερωτώμενες γυναίκες είναι ηλικίας 18 έως 59 ετών. Όσον αφορά στην εκπαίδευση οι 3 από αυτές δεν έχουν πάει ποτέ σχολείο, οι 19 είναι απόφοιτες δημοτικού, οι 13 απόφοιτες εξατάξιου Γυμνασίου, οι 9 απόφοιτες Λυκείου, οι 22 απόφοιτες ΤΕΙ και οι 84 απόφοιτες ΑΕΙ. Η οικογενειακή τους κατάσταση είναι η εξής: οι 82 είναι έγγαμες από τις οποίες οι 9 δεν έχουν ακόμα παιδιά, οι 3 έχουν ένα παιδί, οι 8 δύο παιδιά, οι 15 τρία παιδιά, οι 38 τέσσερα παιδιά, οι 7 πέντε παιδιά και οι 2 έχουν έξι παιδιά. Οι 5 από αυτές έχουν πάρει διαζύγιο, από τις οποίες η μία δεν έχει παιδιά, οι 2 έχουν δύο παιδιά και οι άλλες 2 έχουν τρία παιδιά. Οι 63 από αυτές είναι ακόμα άγαμες.

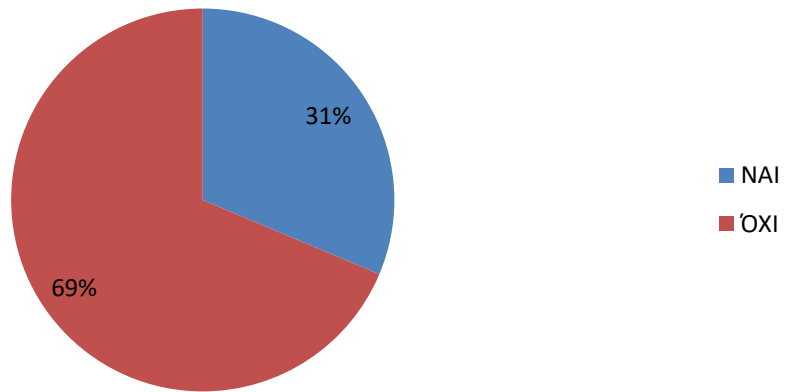
Οι περισσότερες ερωτώμενες και συγκεκριμένα οι 104 δε θα έθεταν ποτέ υποψηφιότητα ως δημοτικοί σύμβουλοι, κάποιες λόγω ελάχιστου ελεύθερου χρόνου εξαιτίας της επαγγελματικής τους ζωής, άλλες λόγω των οικογενειακών τους υποχρεώσεων και άλλες διότι θεωρούν πως δεν είναι ικανές γι' αυτή τη θέση. Οι 27 δεν είχαν σκεφτεί ποτέ να θέσουν υποψηφιότητα και θεωρούν πως είναι μία πολύ τολμηρή απόφαση για την οποία ο καθένας πρέπει να σκεφτεί πολύ καλά πριν ενεργήσει. Οι 10 θα έθεταν υποψηφιότητα. Οι 9 έχουν θέσει υποψηφιότητα, από τις οποίες οι 4 αυτή τη στιγμή είναι δημοτικές σύμβουλοι και οι 5 ήταν παλιότερα.

Εικόνα 7: Ερώτηση 1

Στην ερώτηση εάν θα ψήφιζαν γυναίκα για τη θέση του δημάρχου οι απόψεις δίστανται. Οι 47 θα ψήφιζαν γυναίκα γιατί θεωρούν πως οι γυναίκες είναι πιο ευαισθητοποιημένες από τους άνδρες σε διάφορα ζητήματα και γιατί θα ήθελαν να καταρρίψουν τα στερεότυπα. Οι υπόλοιπες 103 δε θα ψήφιζαν γιατί έχουν δεδομένο πως η δημαρχεία ανήκει στο αντρικό φύλο και δεν εμπιστεύονται σε τόσο μεγάλο βαθμό το γυναικείο φύλο για το ρόλο του δημάρχου.

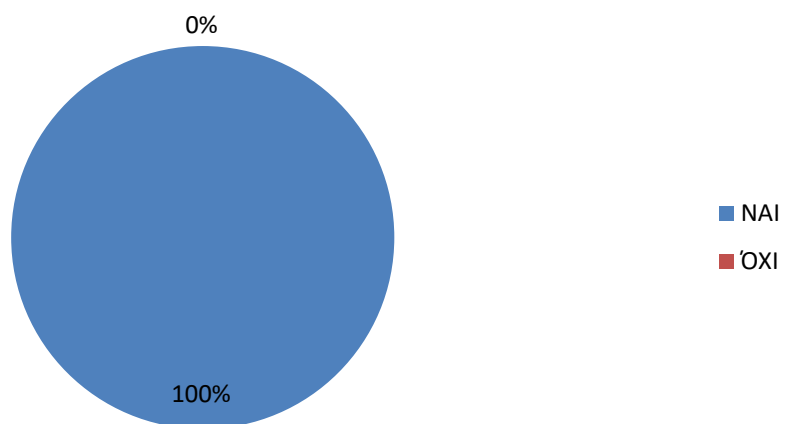
Θα ψηφίζατε γυναίκα για τη θέση του Δημάρχου;

Εικόνα 8: Ερώτηση 2

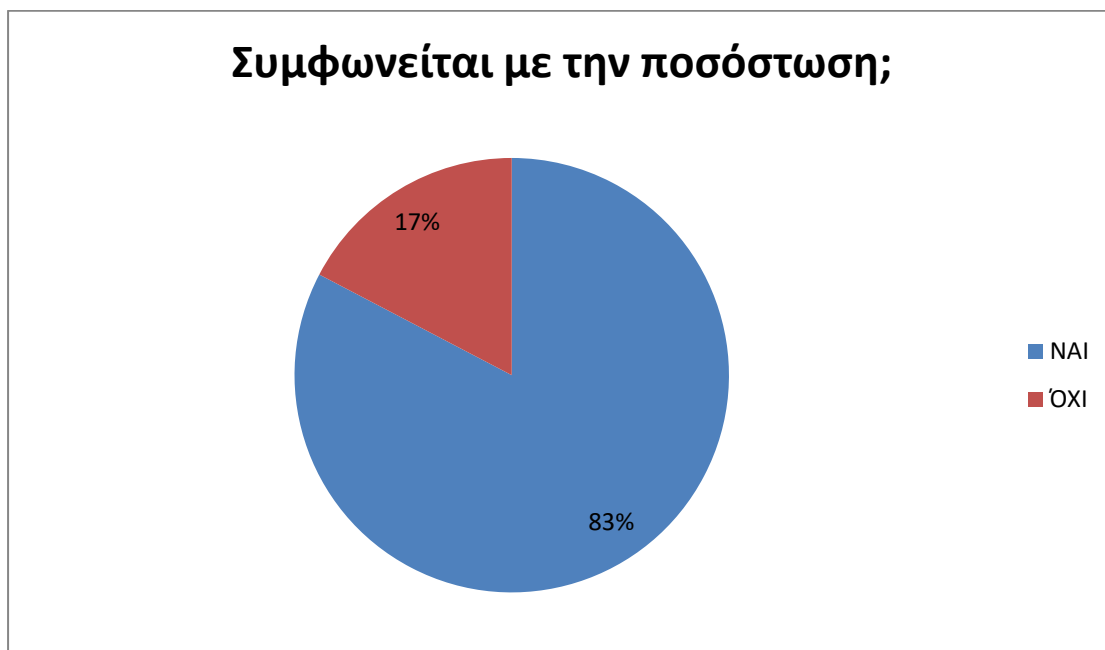
Στο σύνολό τους οι ερωτώμενες συμφωνούν ότι θα έπρεπε να συμμετέχουν πολύ περισσότερες γυναίκες στην Τοπική Αυτοδιοίκηση και γενικά στην πολιτική.

Θα έπρεπε να συμμετέχουν περισσότερες γυναίκες στην Τ.Α.;

Εικόνα 9: Ερώτηση 3

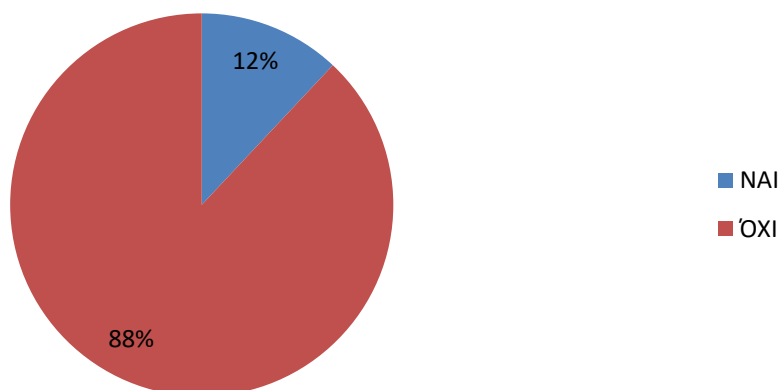
Για το θέμα της εφαρμογή της ποσόστωσης, οι 124 συμφωνούν γιατί με αυτόν τον τρόπο οι γυναίκες αυξήθηκαν στην πολιτική σκηνή, και οι 26 διαφωνούν διότι με αυτό τον τρόπο οι γυναίκες αναγκάζονται να συμμετέχουν στην πολιτική.

Εικόνα 10: Ερώτηση 4

Ελάχιστες ερωτώμενες, για την ακρίβεια 18, θεωρούν πως οι πολίτες εμπιστεύονται πιο πολύ τις γυναίκες πολιτικούς, διότι είναι περισσότερο ευαισθητοποιημένες σε διάφορα ζητήματα που τους απασχολούν, ενώ οι περισσότερες, οι υπόλοιπες 132, πιστεύουν πως εμπιστεύονται πιο πολύ τους άνδρες και αυτός είναι ο λόγος που τους εκλέγουν περισσότερο από τις γυναίκες.

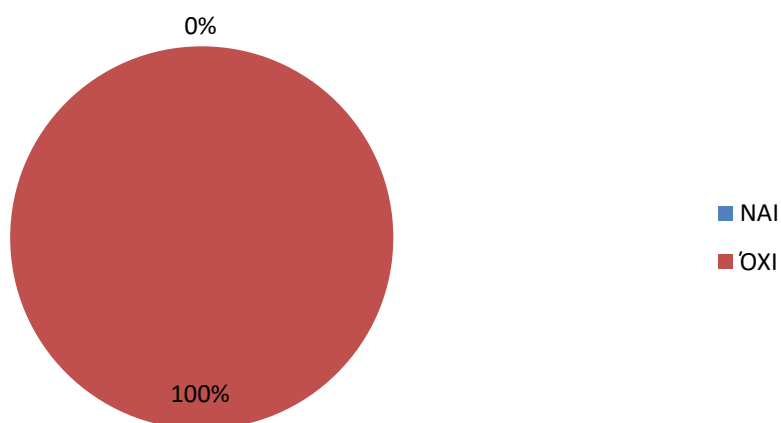
Οι πολίτες εμπιστεύονται τις γυναίκες πολιτικούς;

Εικόνα 11: Ερώτηση 5

Στο σύνολό τους οι ερωτώμενες συμφώνησαν επίσης στο ότι ανάμεσα στα δύο φύλα μπορεί να μην υπάρχει πλήρης ισότητα στην πράξη όπως στη θεωρία, αλλά θεωρούν ότι εξελίσσεται σημαντικά σε αρκετά ικανοποιητικό βαθμό.

Θεωρείτε πως υπάρχει πλήρη ισότητα ανάμεσα στα δύο φύλα;

Εικόνα 12: Ερώτηση 6

5.3 ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ ΣΤΙΣ ΑΙΡΕΤΕΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ Α' ΒΑΘΜΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΡΕΘΥΜΝΗΣ

Οι συνεντεύξεις έγιναν στις 23/07/2018 και στις 24/07/2018 στις τρεις αιρετές γυναίκες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' βαθμού του Δήμου Ρεθύμνης και η τοποθέτησή τους ως μέλη δημοτικού συμβουλίου ήταν η ακόλουθη.

Από τα στοιχεία που συλλέχθηκαν προκύπτει ότι οι ερωτώμενες γυναίκες είναι ηλικίας από 36 έως 58 ετών. Όλες είναι έγγαμες με παιδιά όπου άλλα είναι επιχειρηματίες, άλλα σπουδάζουν και άλλα πηγαίνουν ακόμα σχολείο. Μία από αυτές είναι πτυχιούχος της Ανώτατης Σχολής Τουριστικών Επαγγελματιών της Glion: CENTREINTERNATIONALHOTELIERIETTTOURISM – Montreux Ελβετίας ξεκινώντας την πρώτη γενιά διπλωματούχων ξενοδόχων της πόλης του Ρεθύμνου. Εξελέγη δημοτική σύμβουλος για πρώτη φορά με το Συνδυασμό «Νέα Αντίληψη» το 2006 και έχει αναλάβει αρμοδιότητες από τις 01-01-2007, δηλαδή εδώ και 11 χρόνια. Μία άλλη είναι πτυχιούχος της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης.

Κάποια από τα κριτήρια με τα οποία έθεσαν υποψηφιότητα ήταν τα εξής:

- Πρώτον, ότι έγινε η σωστή πρόταση από τον κατάλληλο άνθρωπο, ο οποίος είναι ικανός να ηγείται της ομάδας που ασχολείται με τα κοινά.
- Δεύτερον, η υπόλοιπη ομάδα.
- Τρίτον, το όραμα, ο σκοπός και οι στόχοι για τον τόπο.
- Τέταρτον, η κατάλληλη στιγμή στη ζωή τους γιατί είχαν αρκετή πείρα στους τομείς που ζητήθηκαν από το δήμαρχο και συγχρόνως είχαν τη δυνατότητα να ανταπεξέλθουν, είχαν χρόνο για να δουλέψουν.
- Πάνω απ' όλα όμως, ο σημαντικότερος λόγος ήταν ότι ήταν μητέρες δύο και τριών παιδιών και είχαν ανάγκη να είναι ενεργές στις αποφάσεις που παίρνονται για τον τόπο, θεωρώντας ότι θα πρέπει να συμβάλλουν στη δουλειά για έναν καλύτερο τόπο που θα παραδώσουν στα παιδιά τους.

Η μία δημοτική σύμβουλος τις τρεις τετραετίες που έχει διατελέσει, έχει σταθερές αρμοδιότητες ως υπεύθυνη του τμήματος τουρισμού και του τμήματος πολιτισμού. Είναι πρόεδρος της Κοινοφελούς Επιχείρησης του Δήμου Ρεθύμνης (ΚΕΔΗΡ) από το 2010 έως σήμερα, πρόεδρος του Δημοτικού Θεάτρου Ρεθύμνης και εκπρόσωπος του Δήμου Ρεθύμνης στη Νομαρχιακή Επιτροπή Τουριστικής Προβολής (ΝΕΤΠ).

Πέρα από αυτά είναι μέλος σε πολλές επιτροπές. Επιτροπές εργασίας, επιτροπές αποφάσεων όπως η επιτροπή χρήσεων γης για την παλιά πόλη του Ρεθύμνου, όπως το Κέντρο Νέων του Δήμου Ρεθύμνης, οργανωτικές επιτροπές όπως του Καρναβαλιού, του Αναγεννησιακού Φεστιβάλ, της Γιορτής Κρασιού και της Σχολικής επιτροπής Β'

Δημοτικού Σχολείου. Επίσης έχει υπάρξει μέλος της Συνοδικής Επιτροπής επί του Θρησκευτικού Τουρισμού της Ιεράς Επαρχιακής Συνόδου της Εκκλησίας της Κρήτης και μέλος του Δημοτικού Συμβουλίου Βρεφονηπιακών Σταθμών Δήμου Ρεθύμνης και πολλές άλλες. Παράλληλα έχει διατελέσει πρόεδρος σε μια σειρά νομικών προσώπων.

Οι υπόλοιπες δημοτικές σύμβουλοι έχουν τις εξής αρμοδιότητες: η μία είναι Πρόεδρος του Δημοτικού Λιμενικού Ταμείου Ρεθύμνης, η άλλη Πρόεδρος του Κέντρου Νέων και ανήκει στην Αντιπολίτευση.

Όλες αυτές οι αρμοδιότητες που έχουν αναλάβει ήταν πρόταση του δημάρχου, μετά φυσικά από τη σύμφωνη γνώμη τους. Η μία από τις συμβούλους ανέφερε πως καθαρά δική της επιλογή ήταν μόνο ο τομέας του τουρισμού γιατί πάνω σε αυτόν τον τομέα έχει την εκπαίδευσή της. Έχει ανώτατη εκπαίδευση στον τουρισμό και γι' αυτό το λόγο μπήκε στο Δήμο, για να δουλέψει πάνω σε αυτό. Μετά βέβαια ο δήμαρχος θεώρησε ότι έπρεπε να πάρει και πολιτισμό μαζί, κάτι που πραγματικά βοήθησε.

Στην ερώτηση πιο ήταν το ανώτερο αξίωμα που είχαν μέχρι σήμερα, μία από αυτές απάντησε πως ήταν Αντιδήμαρχος Πολιτισμού και Τουρισμού.

Για το θέμα της ισότητας ανάμεσα στα δύο φύλα θεωρούν ότι εξελίσσεται σε ένα αρκετά ικανοποιητικό ποσοστό. Κάποιες πάντα πίστευαν ότι όταν μία γυναίκα θέλει πραγματικά να χαίρει της εκτίμησης των συνεργατών της σε ένα στίβο, μπορεί να έχει την εκτίμηση. Κάποιες θεωρούν πως το κακό είναι ότι οι γυναίκες ακόμα χρειάζεται να αποδεικνύουν με τη δουλειά τους την ισότητα, ενώ οι αποδείξεις δεν χρειάζονται στο άλλο φύλο. Μονάχα από αυτό μπορούμε να καταλάβουμε ότι έχει ακόμα πολύ δουλειά να γίνει η απόλυτη ισότητα. Βρίσκεται σε πολύ καλό στάδιο η ισότητα, αλλά έχει ακόμα δρόμο.

Μετά από τόσα χρόνια στην τοπική αυτοδιοίκηση θεωρούν ότι υπάρχει ανταγωνισμός, ο οποίος θα μπορούσε αρκετές φορές να πει κανείς ότι είναι υγιής, όμως πολύ συχνά είναι και ένας ανταγωνισμός που δε θα έπρεπε να υπάρχει. Γιατί στη συγκεκριμένη περίπτωση υπάρχει πεδίο για δουλειά για όλους. Η συνεργασία είναι βασική προϋπόθεση για να ολοκληρώνονται όλοι οι στόχοι που τίθενται από την αρχή και που αφορούν τελικά το σύνολο της κοινωνίας. Άρα ο ρόλος της αυτοδιοίκησης είναι το κάθε μέλος που δουλεύει γι' αυτή να είναι για το καλό του συνόλου.. Δεν έχει να κάνει με τον ιδιωτικό τομέα που είναι μια ανοιχτή αγορά και δρα ανταγωνιστικά, εδώ κανονικά πρέπει να υπάρχει συνεργασία και σύμπλευση των μελών του δημοτικού συστήματος. Επίσης, θεωρούν ότι όλοι οι συνάδελφοι κάποια στιγμή έχουν αντιμετωπίσει ανταγωνισμό. Δε δίστασαν να πουν πως έχει συμβεί και στις ίδιες, αλλά καμία δεν ήθελε να αναφερθεί σε αυτό το γεγονός.

Στο ερώτημα αν δίνεται η ευκαιρία στις γυναίκες να αποδείξουν τι αξίζουν, η απάντηση ήταν πως στη δική τους περίπτωση δίνεται. Η γυναίκα η οποία παλιότερα είχε το αξίωμα της Αντιδημάρχου ανέφερε πως στις δικές της θητείες και με την ηγεσία του συγκεκριμένου δημάρχου, έχει δοθεί η ευκαιρία σε πολύ ικανοποιητικό

επίπεδο. Όλες θεωρούν ότι έχει δοθεί σε μεγάλο βαθμό, δεν έχει εμποδιστεί τουλάχιστον εκούσια ποτέ, όμως αισθάνονται πραγματικά ότι θα μπορούσαν να έχουν ακόμα περισσότερες δυνατότητες εάν δεν ήταν γυναίκες. Δυστυχώς καμία από αυτές ποτέ δεν πίστευε ότι θα μπορούσε να το παραδεχτεί.

Ενώ κανείς θα μπορούσε να πει πως σίγουρα θα ένιωθαν μειονεκτικά, εκείνες είπαν το αντίθετο. Αντιθέτως μπορούν να πουν ότι νιώθουν πλεονεκτικά γιατί πολύ απλά πρόλαβαν να ωριμάσουν πριν μπουν σε αυτό τον αγώνα, άρα ξέρουν πολύ καλά και έχουν την αυτοεκτίμηση και την αυτοπεποίθησή τους. Αnéφεραν πως ευτυχώς όταν είσαι στο δήμο εισπράττεις άμεσα τα αποτελέσματα της δουλειάς σου. Αυτό τις κάνει να νιώθουν ότι οι προσπάθειές τους γίνονται κατανοητές και έτσι δεν τις αφήνει να νιώσουν μειονεκτικά. Πολλές φορές οι γυναίκες είναι εκείνες στις οποίες απευθύνονται οι άντρες για να τους λύσουν κάποια θέματα, μάλλον πολλές φορές ολόκληρη η κοινωνία απευθύνεται καλύτερα σε μία γυναίκα. Αυτές τις στιγμές αισθάνονται πλεονεκτικά απέναντι στους συναδέλφους τους και καμιά φορά απέναντι και στον ίδιο το Δήμαρχο ως άντρα, γιατί μία γυναίκα είναι ο κατάλληλος αποδέκτης κάποιων θεμάτων κοινωνικών ή πολύ δύσκολων που θέλουν ιδιαίτερη διακριτικότητα.

Αρκετές φορές αντιμετωπίζουν εκείνες σαν γυναίκες στη θέση που βρίσκονται διαφορετικά. Αυτό είναι και η πλεονεκτική κατάσταση, διότι σε στιγμές έντασης και σε μεγάλα σοβαρά προβλήματα, θεωρούν ότι το να απευθύνονται σε μια γυναίκα κάνει τον συνομιλητή να είναι πιο ήπιος στους τόνους του. Ιδιαίτερα εάν συνδυάζεται η γυναικεία παρουσία με τη σοβαρότητα και την εγκυρότητα οποιουδήποτε φύλου, είτε άνδρα είτε γυναίκας, γενικά του συνομιλητή με ένα σοβαρό συνομιλητή, τότε θεωρούν ότι τα αποτελέσματα είναι άριστα.

Οι τρεις δημοτικές σύμβουλοι δεν έχουν παράπονο ούτε από τους πολίτες, ούτε από τους συναδέλφους τους, τουλάχιστον για όσα εκείνες ξέρουν. Τις κριτικές που μπορεί εκείνες να μην έχουν υπόψιν τους και μπορεί να γίνονται σε άλλο επίπεδο, δεν τις ξέρουν. Όμως η αντιμετώπιση σε εκείνες όσο το ξέρουν, είναι άριστη και πρέπει να πουν ότι αισθάνονται και πολύ συγκινημένες πολλές φορές, αισθάνονται πολύ μεγάλο βάρος της ευθύνης, διότι πρώτον τους δείχνουν πως εκτιμούν τις προσπάθειές τους, δεύτερον ότι τις εμπιστεύονται, και τρίτον απολαμβάνουν και ευχαριστήρια και συγχαρητήρια, κάτι για το οποίο δεν ήταν προετοιμασμένες, δηλαδή δεν το περίμεναν. Δεν το θέλουν, δεν το επιδιώκουν. Χωρίς να το επιδιώκουν απολαμβάνουν μια αντιμετώπιση τέτοια, πολύ ζεστή και πολύ θερμή και τους δίνει πολύ δύναμη και πολύ ενέργεια στο να συνεχίζουν αισθανόμενες ότι είναι στη σωστή κατεύθυνση. Και αυτό είναι πολύ σημαντικό για έναν άνθρωπο που κάνει πράγματα τα οποία μπορούν να έχουν πολλές πλευρές, είναι κάτι που κάνεις εδώ μπορεί να είναι καλό για τον ένα, αλλά να είναι κακό για τον άλλο. Π.χ. μία εκδήλωση: οι περισσότεροι θα περάσουν καλά, όμως η γειτονιά θα ενοχληθεί. Σπάνια υπάρχει κάτι το οποίο να μην έχει δεύτερη ή Τρίτη πλευρά. Άρα λοιπόν για να καταλάβουν και εκείνες αν κάνουν καλά κάτι ή όχι, αφογκράζονται το σύνολο και προσπαθούν αυτό που γίνεται να είναι ωφέλιμο για το μεγαλύτερο ποσοστό των πολιτών ή των επισκεπτών.

Θεωρούν πως οι γυναίκες μπορούν να ανταποκριθούν σχεδόν σε όλους τους τομείς. Η μία από αυτές πιστεύει προσωπικά ότι μια γυναίκα πρέπει να έχει ειδικό χειρισμό από το κεντρικό κράτος και από την αυτοδιοίκηση σε κάποιες σημαντικές περιόδους της ζωής της. Αν δηλαδή εκείνη ήταν αυτός ο οποίος θα αποφάσιζε στο κράτος, θα έδινε σε μια γυναίκα μία περίοδο αρκετά ικανοποιητική για να μεγαλώσει τα παιδιά της. Όταν η γυναίκα μπαίνει στη φάση της γονιμοποίησης και της ανατροφής των πρώτων χρόνων του παιδιού της, θα πρέπει να είναι ιερό πρόσωπο, θα πρέπει να αφιερωθεί στα παιδιά της και νομίζει ότι κάθε κράτος θα έπρεπε να έχει ειδική μέριμνα γι' αυτό. Από εκεί και πέρα όμως, η απόδοση των γυναικών μπορεί να μετρηθεί και στο διπλάσιο από αυτή του άνδρα, λόγω φύλου που της δίνει την ευελιξία και την πρακτικότητα, αλλά και λόγω ψυχολογίας κοινωνικής, που το έχει έμφυτο μέσα της η γυναίκα. Με αυτή την άποψη συμφώνησαν και οι υπόλοιπες δημοτικές σύμβουλοι.

Η γυναικεία παρουσία δεν είναι καθόλου ικανοποιητική στην πολιτική σκηνή. Επίσης, θεωρούν προσβλητικό να πρέπει να υπάρχουν νόμοι στο Σύνταγμα που να υποχρεώνουν την ποσόστωση. Το θεωρούν πάρα πολύ προσβλητικό σαν γυναίκες και πιστεύουν ότι θα έπρεπε να γίνεται από μόνο του, δηλαδή οι γυναίκες θα έπρεπε να εισέρχονται στο χώρο της πολιτικής με τη βούλησή τους και όχι επειδή πρέπει.

Η συμμετοχή των γυναικών στην πολιτική δεν είναι μεγάλη. Θεωρούν ότι πραγματικά μία γυναίκα στην πολιτική είναι πιο ευάλωτη απ' ότι ένας άνδρας, διότι η πολιτική μπορεί να είναι πολύ σκληρή όχι μόνο στη δουλειά και στο στίβο της εργασίας, αλλά και στην ηθική άποψη. Επιπλέον, νομίζουν ότι οι γυναίκες απογοητεύονται από τη συμπεριφορά των συναδέλφων τους. Μάλλον μέχρι σήμερα νομίζουν ότι υπήρχαν πολλές δυσκολίες. Έχουν δει όμως και πάρα πολλές γυναίκες που έχουν συμπεριφερθεί πολύ πιο γενναία, με πολύ περισσότερη γενναιότητα και αποτέλεσμα από ανάλογους άνδρες. Απλά νομίζουν ότι τελικά είναι αυτό που αναφέρθηκε και προηγουμένως ότι και λόγω της φύσης της και λόγω της θέσης της στην οικογένεια και την κοινωνία, δεν έχει αρκετό χρόνο γιατί ασχολείται με την οικογένεια, έχει επιφορτιστεί και τα τελευταία χρόνια και με περισσότερη δουλειά λόγω της εργασίας που κάνει και όλα τα άλλα μαζί. Άρα λοιπόν είναι πολύ πιο φορτωμένη χρονικά και εργασιακά από τους άνδρες, άρα μένει λιγότερος χρόνος για να ασχοληθεί με την πολιτική. Ο ένας πολύ πρακτικός λόγος είναι αυτός ότι έχει λιγότερο χρόνο να δώσει, ο δεύτερος λόγος είναι ότι φοβάται την πολιτική, γιατί η πολιτική είναι ένας στίβος που ανακατεύει πολλά ηθικά θέματα και μία γυναίκα που έχει να παλέψει σε πολλά αντικείμενα μέσα στην κοινωνία και μέσα στην οικογένειά της, το αποφεύγει.

Στην ερώτηση εάν πιστεύουν πως οι γυναίκες έχουν στο υποσυνείδητό τους πως ο ρόλος τους είναι παραδοσιακός, η απάντησή τους ήταν ότι δεν πρέπει ποτέ να αρνούμαστε τη φύση μας. Δεν θα το έλεγαν ακριβώς παραδοσιακός, θα έλεγαν ότι ο κάθε άνθρωπος και ίσως και κάποιες κατηγορίες ανθρώπων, όπως είναι τα νέα κορίτσια, οι μεγάλοι άνθρωποι, τα άτομα με ειδικές ανάγκες. Κάθε κατηγορία ανθρώπων έχει τον τρόπο της να συνεισφέρει στην κοινωνία ή να προστατεύεται από την κοινωνία. Ο ρόλος της γυναίκας όπως και να το κάνουμε είναι ιερός στο να

μεγαλώνει τους ανθρώπους, να τους γεννά και να τους μεγαλώνει και να τους κάνει σωστούς πολίτες. Είναι ιερό πρόσωπο στην κοινωνία. Γι' αυτό το λόγο κάποιες περιόδους δικαιούται να μπορεί να αφοσιωθεί σε αυτό, αλλά μέχρι εκεί. Στα υπόλοιπα μπορεί να ανταπεξέλθει όπως και τους άνδρες. Θεωρούν λοιπόν ότι για το κομμάτι αυτό, ότι το έχουμε στην πίσω πλευρά του μυαλού μας, έχουμε μεγαλώσει έτσι και δεν είναι κακό να το παραδεχόμαστε. Θεωρούν επίσης ότι μέχρι ένα σημείο πρέπει να το ακούμε και να το εξυπηρετούμε και από εκεί και πέρα τα υπόλοιπα είναι κάτι που έρχεται και λίγο μόνο του. Τώρα πια οι γυναίκες στη γενιά που μεγαλώνει σήμερα, δηλαδή η γυναίκα που τελειώνει τώρα το σχολείο, ή που είναι φοιτήτρια στο πανεπιστήμιο ή στο ΤΕΙ, έχει μπροστά της μία πολύ πιο εύκολη σταδιοδρομία επαγγελματικά, αλλά δυστυχώς επωμίζεται πολύ περισσότερες ευθύνες από αυτές που επωμιζόταν η μητέρα της. Από γενιά σε γενιά λοιπόν η γυναίκα όσο πάει φορτώνεται περισσότερο.

Για τη συμμετοχή του γυναικείου φύλου στην πολιτική υπάρχουν εμπόδια. Τα εμπόδια των υποχρεώσεων που έχει στην καριέρα της, όπως και οι άνδρες βέβαια, αλλά και των υποχρεώσεων που έχει στην οικογένειά της.

Αν συμμετείχαν περισσότερες γυναίκες θα υπήρχαν πιο ολοκληρωμένες δράσεις, πολύ πιο γρήγορες υλοποιήσεις σε ό,τι γίνεται, διότι οι γυναίκες είναι πολύ στο δια ταύτα, δηλαδή το τι θα κάνουν το κοιτούν πρακτικά, το κλείνουν και πάνε παρακάτω. Οι άντρες είναι πολύ πιο θεωρητικοί από τις γυναίκες και πιο αναποφάσιστοι. Επίσης, ίσως να υπήρχε και ένας καλύτερος κόσμος επικοινωνίας ανάμεσα στις πόλεις της Ελλάδας και του κόσμου, γιατί οι γυναίκες είναι καλύτερες στην επικοινωνία και στις σχέσεις, την εξωστρέφεια του τύπου μας προς τα έξω. Δηλαδή αν δούμε για παράδειγμα το Λύκειο Ελληνίδων, γενικά οι γυναικείοι σύλλογοι και οργανισμοί ήταν αυτοί οι οποίοι άρχισαν τις αδελφοποιήσεις, που έκαναν τις ανταλλαγές με τον κόσμο. Γυναίκες είναι οι ηγέτες που δένουν τον κόσμο και που ενώνουν τις πόλεις και τον κόσμο ολόκληρο.

Επιπρόσθετα, θεωρούν πως ο χώρος της πολιτικής έχει επωφεληθεί αρκετά από τη γυναικεία συμμετοχή.

Οι γυναίκες πολιτικοί θα πρέπει να αντιμετωπίζουν τη συμμετοχή τους στην πολιτική πολύ σοβαρά, με συνεπή παρουσία, με ενημέρωση και με στιβαρότητα. Και ίσως, κάτι το οποίο πρέπει να τονιστεί, με μία παραπάνω δύναμη από τους άνδρες. Πρέπει να είναι δυνατές, διότι ίσως να αντιμετωπίσουν πολλά περισσότερα θέματα από τους άνδρες. Μία γυναίκα, μία μάνα, η οποία είναι ακόμα στη φάση αυτή και δεν έχει κλείσει ο κύκλος των σχολείων των παιδιών της, δεν μπορεί να ανταπεξέλθει σε όλο αυτό. Πρώτα απ' όλα η οικογένεια. Δεν υπάρχει πιο ιερό πράγμα. Όταν λέμε ότι πρέπει να μεγαλώσει τα παιδιά δεν εννοούμε να απέχει από τη δουλειά της και από τα κοινά, απλά να έχει ημιωράριο στη δουλειά της, να έχει δικαίωμα να κάνει κάτι το οποίο θα μπορεί να το κάνει και από το σπίτι στο δήμο ή όταν είναι κάπου αλλού στην περιφέρεια ή οπουδήποτε. Να έχει εναλλακτικές λύσεις που να προλαβαίνει, να μην αποκόβεται. Δηλαδή θέλει ένα ειδικό ωράριο, το οποίο θα της δίνει την ευκαιρία

να βγαίνει από το σπίτι και να συνεχίσει να είναι ενεργή, να παίρνει τον αέρα της, να ενημερώνεται, να μην αποκόπτεται, αλλά συγχρόνως και να έχει και αρκετό χρόνο, εάν φυσικά έχει τα μυαλά της και θέλει κιόλας, γιατί ο κάθε άνθρωπος είναι αλλιώς, να προσφέρει αλλά να είναι μέσα σε ένα συγκεκριμένο στάτους κοινωνικό, οικογενειακό. Κι όταν μεγαλώσουν τα παιδιά θα είναι στην καλύτερη φάση, διότι έχει την πείρα, έχει το χρόνο και έχει και τη δύναμη. Γύρω στα 48 με 50 χρονών είναι η τέλεια ηλικία για να ασχοληθεί κανείς με τα κοινά. Και όλοι οι νεότεροι που έχουν οικογένειες που μεγαλώνουν, να είναι σε μία μικρότερη ταχύτητα, να παίρνουν μέρος, αλλά να είναι σε πόστα που θέλουν απλά λιγότερη δουλειά για να μη φορτώνονται. Εκείνοι μπήκαν πολύ νέοι τότε, είχαν νέους, οι οποίοι ξεκίνησαν, ήθελαν να τα δώσουν όλα, κήκαν στο δρόμο, οι δουλειές τους πήγαν πίσω, τα γραφεία τους πήγαν πίσω, και αναγκάστηκαν να τα παρατήσουν όλα για να επιστρέψουν και να σώσουν τη δουλειά και την οικογένεια. Εν κατακλείδι, χρειάζεται από την πολιτεία για να έχει ενεργούς πολίτες και να συνεισφέρουν στη δουλειά, στα κοινά, ένας προσεκτικός σχεδιασμός που να μην απογοητεύει τον πολίτη και να μην τον αποκλείει από τη συμμετοχή στα κοινά και για εκείνη αυτό θα ήταν ίσως το κλειδί για μία πάρα πολύ καλή κοινωνία, το να δίνεις τη δυνατότητα στον πολίτη να συμμετέχει, αλλά ο κάθε πολίτης να έχει την περίπτωση που του αρμόζει και το χρόνο που του αρμόζει. Εκεί δεν περιορίζεται σε φύλα, αν θα είναι άντρας ή γυναίκα, να είναι ανά περίπτωση ο κάθε άνθρωπος. Αυτό θα ήταν το σωστό.

Καθημερινά ενθαρρύνουν τις γυναίκες να συμμετάσχουν στην πολιτική. Το συστήνουν ανεπιφύλαχτα. Το κλισέ που χρησιμοποιούν συνήθως είναι αυτό ότι ιδιαίτερα σε δήμο στην τοπική αυτοδιοίκηση μπορεί κανείς να έχει μέσα σε μια θητεία την εμπειρία και τη γνώση που δεν του δίνει μια ολόκληρη ζωή στο επάγγελμά του, ότι επάγγελμα κι αν είναι αυτό. Άρα ο θησαυρός της εμπειρίας και της γνώσης που μπορεί κανείς να έχει στο δήμο, πιο πολύ απ' όλα στο δήμο αλλά και φυσικά σε όλη την αυτοδιοίκηση, είναι κάτι το οποίο δεν το αλλάζουν με τίποτα, είναι κάτι το οποίο το συστήνουν συνεχώς στους νέους ανθρώπους, διότι μόνο η συμμετοχή μπορεί να μας κάνει καλύτερο σύνολο κοινωνίας, μόνο η συμμετοχή του καθενός. Άρα βεβαίως το συστήνουν. Το συστήνουν ανεπιφύλαχτα, το κάνουν κάθε μέρα και προσπαθούν να το κάνουν ιδιαίτερα στα παιδιά και στους νέους, ώστε να το βάζουν στο πρόγραμμά τους ότι κάποια στιγμή πρέπει να μουν σε κάποιο φορέα γιατί έτσι κατανοούν τα θέματα, δεν κάνουν μόνο κριτική, ξέρουν πόσο δύσκολό είναι να γίνει κάτι. Επίσης ξεπερνούν κάποια ταμπού όπως, ο κακός ο δήμος, η κακή κυβέρνηση, γενικά αυτό το απρόσωπο που κατηγορούν όλοι και το βγάζουν από πάνω τους. Όλο αυτό το πράγμα εάν είσαι μέρος του συστήματος, μαθαίνεις ότι πρέπει να είσαι πιο δίκαιος, να ψάχνεις πιο πολύ, να βοηθάς κι εσύ όσο μπορείς. Όλα αυτά τα πράγματα μόνο αν μπεις μέσα θα μπορέσεις να καταλάβεις ότι ας μπω κι εγώ, ας σηκώσω κι αυτό το σκουπίδι που είδα μπροστά μου να το πετάξω, δε χρειάζεται να περιμένω τον οδοκαθαριστή του Δήμου. Πρέπει να ωριμάσουμε εμείς οι Έλληνες, να μη νομίζουμε ότι γινόμαστε καρφιά και καταδότες, να διεκδικούμε το νόμο. Αυτό προσπαθούν να πουν σε όλα τα νέα παιδιά και προσπαθούν να περάσουν αυτά που ζουν εκείνες, να τα επικοινωνούν στους υπόλοιπους, που προέρχονται από αυτούς, διότι είναι αιρετές,

διότι τις έχουν ψηφίσει. Άρα προσπαθούν να λένε στου πολίτες τι προσπαθούν να κάνουν, τι προσπαθεί να κάνει ο δήμος, είτε το πετυχαίνει είτε όχι, και από την άλλη μεριά προσπαθούν να λένε στο δήμο τί θέλουν οι πολίτες. Αυτό το πράγμα προσπαθούν να το κάνουν όσο μπορούν, γιατί αυτός είναι ο ρόλος τους έτσι κι αλλιώς και προσπαθούν να λένε και στους άλλους ότι πρέπει να το κάνουν και αυτοί. Π.χ. αν βλέπεις ότι έσπασε ένας αγωγός, πάρε τηλέφωνο να το πεις εκείνη την ώρα, όχι να το δείχνεις και να λες πω κοίτα τρέχουν τα νερά και δεν ξέρουμε από πού να πιούμε νερό τώρα.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η ισότητα ανάμεσα στα δύο φύλα πρέπει να πάψει να υπάρχει μονάχα θεωρητικά. Αυτό είναι κάτι το οποίο εξαρτάται από τις ίδιες τις γυναίκες, διότι εκείνες είναι οι πρώτες που πρέπει να πιστέψουν στον εαυτό τους και να βγάλουν από το μυαλό τους τα στερεότυπα. Η συμμετοχή των γυναικών στην πολιτική μπορεί να έχει αυξηθεί σημαντικά σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια όμως το ποσοστό συμμετοχής παραμένει ακόμα σε χαμηλά επίπεδα. Πρέπει να δραστηριοποιηθούν, να είναι πιο ενεργές στην πολιτική και γενικά στην κοινωνία και να μην έχουν τίποτα δεδομένο. Δεν πρέπει να επαναπαύονται επειδή υπάρχουν νόμοι οι οποίοι αναφέρουν πως τα δύο φύλα είναι ίσα και έχουν τα ίδια δικαιώματα. Αν συλλογιστεί κανείς με πόσο κόπο κατάφεραν να φτάσουν οι γυναίκες σε αυτό το επίπεδο, καταλαβαίνει πόση δύναμη κρύβουν μέσα τους και ότι είναι άξιες και ικανές για όλα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αρχείο εφημερίδων Δημόσιας Κεντρικής Βιβλιοθήκης Ρεθύμνου
- Βερβενιώτη Τ., 1994, Η γυναίκα της αντίστασης: Η είσοδος των γυναικών στην πολιτική, Εκδόσεις Οδυσσέας, Αθήνα
- Τσουντας Κ. – Τριανταφυλλοπούλου Αθ., 2009, Η Οργάνωση και οι Λειτουργίες της Κεντρικής Διοίκησης και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα
- Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (Ε.Ε.Τ.Α.Α), 1999, Οι δομές για την ισότητα στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, Αθήνα
- Μπουρλιάσκος Β., 2010, Πως γράφεται μια επιστημονική εργασία, Εκδόσεις Διόνικος, Αθήνα
- Μπέσιλα – Βήκα Ε., 2004, Τοπική Αυτοδιοίκηση, Εκδόσεις Σάκκουλας, Αθήνα Θεσσαλονίκη
- Δαράκη Π., 1995, Πολιτισμός και Τοπική Αυτοδιοίκηση, Εκδόσεις Πατάκης, Αθήνα
- Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών, 1990, Τοπική Αυτοδιοίκηση
- Νομοθεσία Τοπικής Αυτοδιοίκησης, 1989, Ελληνικές Πανεπιστημιακές εκδόσεις, Αθήνα

- Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών, 1991, Ισότητα των δύο φύλων, Αθήνα
- Κραβαρίτου Γ., 1992, Εργασία και δικαιώματα της γυναίκας: όψεις των κατά φύλο κοινωνικών σχέσεων, Εκδόσεις Σάκκουλας, Θεσσαλονίκη
- Κοντογιώργης Γ., 2007, Η δημοκρατία ως ελευθερία: Δημοκρατία και αντιπροσώπευση, Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα
- Παντελίδου – Μαλούτα Μ., 2002, Το φύλο της δημοκρατίας: ιδιότητα του πολίτη και έμφυλα υποκείμενα, Εκδόσεις Σαββάλας, Αθήνα
- Τσουντας Κ., 2002, Εισαγωγή στο ελληνικό σύστημα δικαίου, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

- Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (Κ.Ε.Θ.Ι.), 2013, Οι Γυναίκες στην Πολιτική, <https://tinyurl.com/mop5afq>, (ανακτήθηκε 25/05/2018)
- Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (Κ.Ε.Θ.Ι.), 2013, Η πρώτη Ελληνίδα Βουλευτής, <https://tinyurl.com/mj5559u>, (ανακτήθηκε 25/05/2018)
- Γενική Γραμματέας Ισότητας των Φύλων, Οκτώβριος 2010, Εθνικό Πρόγραμμα Για την Ουσιαστική Ισότητα των Φύλων 2010-2013, Αθήνα, Εκδόσεις Διόνικος, <https://tinyurl.com/kmhxsgo>, (ανακτήθηκε 28/05/2018)
- Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (Κ.Ε.Θ.Ι.), 2013, Η συμμετοχή των γυναικών στα κέντρα λήψης πολιτικών αποφάσεων στην Ελλάδα, <https://tinyurl.com/ybxnhs8k>, (ανακτήθηκε 01/06/2018)
- Λύκειο των Ελληνίδων, <http://lykeionellinidon.com/>, (ανακτήθηκε 19/05/2018)
- Γυναίκες και πολιτική: Η άποψη των γυναικών που ενεργοποιούνται στην Τ.Α., (ανακτήθηκε 22/06/2018)
- Σαμίου Δ., 2013, Τα πολιτικά δικαιώματα των Ελληνίδων (1864 – 1952), <https://tinyurl.com/yccepo6e>, (ανακτήθηκε 23/06/2018)
- Φτακλάκη Ε., 2018, Η πολιτική μπορεί να είναι γένους θηλυκού, <https://tinyurl.com/yc6eq3c2>, (ανακτήθηκε 25/06/2018)

- Ακριβοπούλου Χ. – Ανθόπουλος Χ., 2015, Εισαγωγή στο διοικητικό δίκαιο, <https://tinyurl.com/y8ov2avy> , (ανακτήθηκε 20/06/2018)
- Μηχανή του χρόνου, <https://tinyurl.com/y7smbwdq> , (ανακτήθηκε 20/05/2018)
- Δήμος Αθηναίων, <http://www.cityofathens.gr/grafeio-dimarxoy/diatelesantes-dimarxoi> , (ανακτήθηκε, 26/09/2018)
- Υπουργείο Εσωτερικών, <http://www.ypes.gr/el/> , (ανακτήθηκε 26/09/2018)
- Κ – ΤΥΠΟΣ, 2015, Ο καθημερινός τύπος της Καβάλας, <https://tinyurl.com/y7cxpbum> , (ανακτήθηκε 27/09/2018)

NΟΜΟΘΕΣΙΑ

- N.3636/2008 άρθ.3
- N.1414/1984
- N.2839/2000
- N.3852/2010

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Οι ερωτώμενες για την έρευνα της παρούσας εργασίας ήταν οι ακόλουθες:

1. Θεοπίστη Μπιρλιράκη – Μαμαλάκη, Δημοτική Σύμβουλος. Πρόεδρος Κοινοφελούς Επιχείρησης Δήμου Ρεθύμνης (Κ.Ε.Δ.Η.Ρ.) , 23/08/2018
2. Ειρήνη Κουτσαλεδάκη - Καπετανάκη, Πρόεδρος Δημοτικού Λιμενικού Ταμείου Ρεθύμνης, 24/08/2018
3. Παρασκευή Μαρινάκη, Δημοτική Σύμβουλος, 24/08/2018

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Οι ερωτήσεις των συνεντεύξεων στις αιρετές γυναίκες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' βαθμού ήταν οι ακόλουθες:

1. Ηλικία
2. Εκπαίδευση
3. Οικογενειακή κατάσταση
4. Πόσα χρόνια είστε δημοτική σύμβουλος;
5. Με ποια κριτήρια θέσατε υποψηφιότητα;
6. Ποιες είναι οι αρμοδιότητές σας;
7. Οι αρμοδιότητες που έχετε ήταν δική σας επιλογή ή σας τις ανέθεσαν;
8. Ποιο ήταν το ανώτερο αξίωμα που είχατε μέχρι σήμερα;
9. Θεωρείται πως υπάρχει ισότητα ανάμεσα στα δύο φύλα;
10. Έχετε διακρίνει κριτήρια εναντίον των γυναικών από τους άντρες;
11. Υπάρχουν διακρίσεις ανάμεσα στα δύο φύλα;
12. Υπάρχει ανταγωνισμός ανάμεσα στα δύο φύλα;
13. Δίνεται η ευκαιρία στις γυναίκες να αποδείξουν τι αξίζουν;
14. Νιώθετε μειονεκτικά; Έχετε διαφορετική αντιμετώπιση σε σχέση με τους άντρες;
15. Ποια είναι η αντιμετώπιση των πολιτών και των συναδέλφων;
16. Θεωρείτε πως οι γυναίκες μπορούν να ανταποκριθούν σε όλους τους τομείς;

17. Πιστεύετε ότι οι κοινωνικοί ρόλοι που αναλαμβάνουν οι γυναίκες λειτουργούν θετικά ή αρνητικά για τη συμμετοχή σας στα κοινά;
18. Πώς κρίνετε την πρόσβαση που έχουν τα φύλα στον πολιτικό χώρο; Η γυναικεία παρουσία στην πολιτική σκηνή είναι ικανοποιητική;
19. Γιατί η συμμετοχή των γυναικών δεν είναι μεγάλη;
20. Πιστεύετε πως οι γυναίκες έχουν στο υποσυνείδητό τους πως ο ρόλος τους είναι παραδοσιακός;
21. Υπάρχουν εμπόδια για τη συμμετοχή του γυναικείου φύλου στην πολιτική;
22. Τι θα άλλαζε αν συμμετείχαν περισσότερες γυναίκες;
23. Πώς κρίνετε την ποσόστωση;
24. Ο χώρος της πολιτικής έχει επωφεληθεί από τη γυναικεία συμμετοχή;
25. Οι γυναίκες πολιτικοί πώς πρέπει να αντιμετωπίζουν τη συμμετοχή τους στην πολιτική;
26. Θα ενθαρρύνετε τις γυναίκες να συμμετάσχουν στην πολιτική;